

บทความวิจัย

เรื่อง เหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการก่อตั้งเมืองหลวงในอดีต

กรณีศึกษา ประเทศญี่ปุ่น

โดย

นางสาวอรุณญา อยู่เย็น

รหัสนักศึกษา 05610941

เสนอ

อาจารย์ดร. ยงยุทธ วิถีไตรรงค์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450111 ระเบียบวิจัยเอเชียศึกษา

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2564

บทความวิจัย

เรื่อง เหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการก่อตั้งเมืองหลวง

กรณีศึกษา ประเทศญี่ปุ่น

โดย

นางสาวอรุณญา อยู่เย็น

รหัสนักศึกษา 05610941

เสนอ

อาจารย์ดร. ยงยุทธ วิถีไตรรงค์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450111 ระเบียบวิจัยเอเชียศึกษา

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2564

คำนำ

บทความวิจัยเรื่อง เหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการก่อตั้งเมืองหลวงในอดีต กรณีศึกษา ประเทศญี่ปุ่น เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450112 การศึกษาเอกเทศ (Independent study) สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีเนื้อหาเกี่ยวกับจักรพรรดิญี่ปุ่นและการก่อตั้งเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่นในอดีตจนถึงปัจจุบัน เน้นศึกษาหาเหตุผลการเปลี่ยนสถานที่ตั้งเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่นในด้านภูมิศาสตร์เป็นหลัก หากบทความวิจัยเรื่องนี้ มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้จัดทำขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

อรัญญา อยู่เย็น

ผู้จัดทำ

บทคัดย่อ

เมืองหลวงเป็นสัญลักษณ์และศูนย์กลางของประเทศ เกือบทุกประเทศในโลกล้วนแล้วแต่มีการตั้งเมืองหลวงขึ้นมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นการสร้างศูนย์กลางอำนาจให้กับประเทศของตน แต่การตั้งเมืองหลวงมีปัจจัยหลายด้านเข้ามากำหนดพื้นที่ ทั้งปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ การเมือง และเศรษฐกิจ ผู้นำมักใช้ปัจจัยเหล่านี้ในการเลือกเมืองหลวงให้กับประเทศ แต่เมื่อผู้นำพลัดเปลี่ยนไปตามกาลเวลา เมืองหลวงที่เคยคิดว่าดี ก็อาจไม่ดีในทัศนคติของผู้นำคนใหม่ การพลัดเปลี่ยนเมืองหลวงก็ตามมาในที่สุด ประเทศญี่ปุ่นก็เป็นหนึ่งในประเทศที่มีการพลัดเปลี่ยนเมืองหลวงบ่อยครั้ง ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น การพลัดเปลี่ยนพลังอำนาจไปสู่อีกตระกูล การแสวงหาอำนาจ และกระจายอำนาจไปในพื้นที่อื่น หรือแสวงหาพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์หรือดินแดนของพระเจ้า เหตุผลเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการย้ายเมือง แต่การย้ายเมืองหลวงนั้น ใ้ว่าจะย้ายได้ทันที เพียงเพราะต้องการย้าย จึงต้องหาที่ว่างเปล่า แต่ที่แห่งนั้น ต้องมั่นใจได้ว่ามีภูมิศาสตร์ที่ดี เหมาะแก่การอยู่อาศัยหรือไม่ สามารถทำการเกษตรหรือการค้าได้สะดวกหรือเปล่า ทำให้ภูมิศาสตร์จึงสำคัญต่อการก่อตั้งเมืองหลวงหรือการย้ายเมืองหลวง

สารานิพนธ์เรื่อง เหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการก่อตั้งเมืองหลวงในอดีต กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น มีจุดประสงค์เพื่อหาเหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการเลือกพื้นที่เพื่อก่อตั้งเมืองหลวงใหม่ เพราะประเทศญี่ปุ่นมีการพลัดเปลี่ยนเมืองหลวงไม่ต่ำกว่า 20 ครั้ง และคาดว่าอาจมีมากกว่านั้น เพราะแนวคิด 1 จักรพรรดิ 1 ราชวงศ์ กล่าวคือ เมื่อจักรพรรดิสิ้นอำนาจ หรือเกิดการพลัดเปลี่ยนจักรพรรดิองค์ใหม่ จะต้องสร้างราชวงศ์หรือปราสาทอีก 1 หลัง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ และเชื่อกันว่าเป็นการต่ออายุขัยให้กับจักรพรรดิองค์ใหม่อีกด้วย

ผลการศึกษาพบว่า ถึงแม้จะมีการพลัดเปลี่ยนเมืองหลวงหลายต่อหลายครั้ง แต่ญี่ปุ่นจะเลือกเปลี่ยนไปตามจังหวัดเหล่านี้ คือ จังหวัดนารา จังหวัดเกียวโต และจังหวัดโอซาก้า อาจมีไปจังหวัดอื่น ๆ บ้าง แต่พื้นที่ที่ตั้งเมืองหลวงมักอยู่ใกล้กับทะเลเซโตะในเสมอ เพราะพื้นที่ใกล้เคียงกับทะเลดังกล่าวมีภูมิศาสตร์ที่ดี เหมาะแก่การคมนาคม เดินทางค้าขายทางทะเล และภูมิอากาศที่คงที่ตลอดทั้งปี นอกจากนี้ พื้นที่ดังกล่าวไม่มีฝนชุกเกินไป ทำให้เหมาะแก่การอยู่อาศัยเป็นอย่างมาก ซึ่งความเป็นจริงแล้วนักวิชาการเชื่อกันว่า คนญี่ปุ่นกลุ่มแรกอาศัยอยู่ ณ จังหวัดมิยาซากิ บนเกาะคิวชูในปัจจุบัน แต่กลับย้ายถิ่นฐานออกมาตั้งเมืองหลวงแถบบริเวณเซโตะในแทน และผลวิจัยพบว่า จังหวัดมิยาซากิตั้งอยู่บนรอยแยก Ring of fire ซึ่งรอยแยกดังกล่าวก่อให้เกิดสึนามิ นอกจากนี้จังหวัดมิยาซากิ เป็นจังหวัดที่ติดอยู่กับทะเลตลอดทอดยาวทั้งจังหวัด จึงคาดว่าอาจเกิดภัยพิบัติบ่อยครั้ง จึงย้ายถิ่นฐานหนีไปอยู่บริเวณเซโตะในแทน ซึ่งทะเลเซโตะในก็อุดมสมบูรณ์พอที่จะอยู่อาศัยได้ ทั้งแหล่งน้ำ การประมง และการคมนาคม ก็เหมาะสมสำหรับเป็นเมืองหลวงที่เป็นศูนย์กลางของประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

สารานิพนธ์เรื่อง “เหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการก่อตั้งเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่น” ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450112 การศึกษาเอกเทศ (Independent study) สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร งานวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดีจากความช่วยเหลือและคำแนะนำอย่างดีจาก อาจารย์ ดร. ยงยุทธ วิถีไตรรงค์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิจัยดังกล่าวเป็นอย่างดี คอยบอกวิธีการเขียนที่ถูกต้อง รวมไปถึงบอกจุดที่ควรแก้ไข จนทำให้สารานิพนธ์เล่มนี้ออกมาได้สมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์วัชรินทร์ อเนกพงศ์พันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กณภัทร รื่นภิรมย์ ที่ให้แหล่งข้อมูลสำคัญที่ทำให้สารานิพนธ์เล่มนี้มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ขอขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้าที่เป็นแรงกระตุ้นให้ข้าพเจ้ามีกำลังใจในการทำสารานิพนธ์ให้สำเร็จ และขอบคุณนายกำพล แสงทับทิม แฟนของข้าพเจ้าที่คอยดูแลเวลาที่ข้าพเจ้าทำสารานิพนธ์ ให้คำแนะนำ และช่วยบอกจุดที่ควรแก้ไขเบื้องต้น และขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ ที่คอยตอบคำถามที่ข้าพเจ้าสงสัย และคอยให้กำลังใจข้าพเจ้าตลอดมา

ผู้วิจัยหวังว่าวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้

อรัญญา อยู่เย็น

สารบัญ

คำนำ	ก
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1. ที่มาและความสำคัญ	1
1.2. วัตถุประสงค์	2
1.3. ขอบเขตการศึกษา	2
1.4. ข้อยกเว้นการวิจัย	2
1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจักรพรรดิญี่ปุ่น	3
2.2. ภูมิศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น	3
2.3. ประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น	5
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	11
3.1. ที่มาของแหล่งข้อมูล	11
3.2. ขั้นตอนในการดำเนินการ	12
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1. ภูมิศาสตร์ประเทศญี่ปุ่น	13
4.2. จักรพรรดิญี่ปุ่น	22

4.3. ภูมิศาสตร์และการตั้งเมืองหลวง	28
4.4. อดีตเมืองหลวงของญี่ปุ่น	32
4.5. เหตุผลการย้ายเมืองหลวงของญี่ปุ่น	35
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1. ภูมิศาสตร์และการตั้งเมืองหลวง	37
5.2. เหตุผลการย้ายเมืองหลวงด้านภูมิศาสตร์	38
5.3. ปัจจัยในการตั้งเมืองหลวงของญี่ปุ่น	39
บรรณานุกรม	40

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของทวีปเอเชียและทางตอนเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งเป็นประเทศที่ล้อมล้อมด้วยทะเล หรือเรียกว่า “ประเทศหมู่เกาะ” ซึ่งประกอบด้วยเกาะต่าง ๆ มากกว่า 6800 เกาะ แต่เกาะหลักมีเพียง 4 เกาะ คือ ฮอกไกโด ฮอนชู ชิโกกุ และคีวชู ซึ่งเกาะที่ใหญ่ที่สุดใน 4 เกาะดังกล่าวคือ เกาะฮอนชู ซึ่งแบ่งออกอีกเป็น 5 ภูมิภาคคือ ภาคโทโฮะกุ ภาคคันโต ภาคจูบุ ภาคคิงคิ และภาคจูโงกุ เรียงจากทิศเหนือลงมา โดยรวมแล้วประเทศญี่ปุ่นมีจังหวัดทั้งหมด 47 จังหวัด โดยแบ่งเป็นเมืองต่าง ๆ มากกว่า 650 เมือง ซึ่งปัจจุบันเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่นคือ “โตเกียว” แต่ก่อนที่เมืองหลวงจะเป็นจังหวัดโตเกียว ในอดีตประเทศญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนแปลงเมืองหลวงบ่อยครั้งมาก เนื่องจากสมัยก่อนคนญี่ปุ่นจะแต่งตั้งเมืองที่จักรพรรดิอยู่เป็นเมืองหลวง แต่เมื่อจักรพรรดิสิ้นพระชนม์ ก็จะมีการเคลื่อนย้ายเมืองหลวงทันที เนื่องด้วยนโยบาย 1 จักรพรรดิ 1 พระราชวัง ดังนั้นในอดีตของญี่ปุ่นจึงมีการเปลี่ยนเมืองหลวงบ่อยครั้งมาก ซึ่งในตำนานมีการเปลี่ยนเมืองหลวงถึง 14 ครั้ง เมืองหลวงแห่งแรกในตำนานคือ เมืองคาชิฮาระ ในรัชสมัยจิเมมู ยุคยามาโตะ

เมืองคาชิฮาระตั้งอยู่ทางใต้ของจังหวัดนารา ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นเมืองหลวงแห่งแรกของประเทศญี่ปุ่น มีจักรพรรดิ “จิเมมู” เป็นผู้ปกครองในสมัยนั้น ตามพงศาวดารญี่ปุ่นสองฉบับคือ โคะจิกิและนิฮงโชะกิ กล่าวว่าครอบครัวของจักรพรรดิจิเมมูเคยอาศัยอยู่ที่นากะชิโอะ ซึ่งอยู่ตอนใต้ของคีวชู แต่พี่น้องของจักรพรรดิจิเมมูตัดสินใจเดินทางไปทางตะวันออกเรื่อย ๆ เพราะว่ามีบริเวณที่ตนเองอยู่เป็นพื้นที่ที่ไม่อุดมสมบูรณ์มากพอ จนกระทั่งพี่น้องได้พบกับเมืองแห่งหนึ่ง ซึ่งมี นะงะ ซุเนะฮิโกะ เป็นผู้ปกครองท้องถิ่น พวกเขาจึงสู้รบกันเพื่อแย่งชิงพื้นที่ ในครั้งแรกฝ่ายของจักรพรรดิจิเมมูพ่ายแพ้ต่อสงคราม แต่ท่านไม่ยอมแพ้ ได้เริ่มรบอีกครั้งจนชนะ และได้แต่งตั้งตนเองเป็นจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น และตั้งเมืองหลวง ณ เมืองคาชิฮาระ จักรพรรดิจิเมมูปกครองเป็นเวลายาวนาน จนท่านสิ้นพระชนม์ ประชาชนได้สร้างพระราชวังใหม่อีกที่หนึ่ง ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นเมืองหลวงใหม่ หลังจากการเปลี่ยนเมืองหลวง 14 ครั้งตามตำนาน เมืองหลวงถาวรแห่งแรกได้รับการสถาปนาในยุคนารากล่าวคือ เมืองเฮโจวเกียว เมื่อปีคริสตศักราช 710 โดยมีจักรพรรดิเกมเมเป็นผู้ปกครอง

การย้ายเมืองหลวงของญี่ปุ่นมีเหตุผลหลักคือนโยบาย 1 จักรพรรดิ 1 พระราชวัง ทำให้ทุกครั้งที่จักรพรรดิสิ้นพระชนม์ต้องมีการเปลี่ยนพระราชวังไปเรื่อย ๆ แต่การอพยพไม่ได้ใช้เพียงความเชื่อเท่านั้น คนญี่ปุ่นใช้ความอุดมสมบูรณ์ทางภูมิศาสตร์ในการเลือกพื้นที่ด้วย หากพื้นที่ของเมืองหลวงถัดไปไม่อุดมสมบูรณ์หรือมีภูมิศาสตร์ที่

ไม่ดีพอสำหรับการอาศัยอยู่อาจเป็นผลร้ายในอนาคตของประชาชน ดังเช่นที่จักรพรรดิจิมมูย้ายจากที่อยู่อาศัยเดิมมาในพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์กว่าที่เคยอยู่

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับ “เหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการก่อตั้งเมืองหลวง กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น” เพื่อศึกษาลักษณะภูมิศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น และนำมาบูรณาการกับประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้ได้เหตุการณ์เปลี่ยนที่ตั้งเมืองหลวง

1.2. วัตถุประสงค์

- 1.2.1. เพื่อศึกษาภูมิศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้องกับการตั้งเมืองหลวง
- 1.2.2. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และจักรพรรดิของญี่ปุ่น
- 1.2.3. เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนเมืองหลวง

1.3. ขอบเขตการศึกษา (พื้นที่ เวลา เนื้อหา และประชากร)

ขอบเขตการศึกษาของงานวิจัยนี้เจาะจงข้อมูลประเทศญี่ปุ่นในช่วงยุคจนถึง โดยมุ่งเน้นหาเหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่น

1.4. ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากสถานการณ์ Covid-19 ทำให้หาข้อมูลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือ หรือวารสาร ได้ยาก ข้อมูลเกือบทั้งหมดจึงเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากสื่อออนไลน์เท่านั้น

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1.5.1. ได้มาซึ่งความรู้รูปแบบทางภูมิศาสตร์การตั้งเมืองหลวง
- 1.5.2. ทราบเหตุผลในการย้ายเมืองหลวง
- 1.5.3. ทราบปัจจัยในการตั้งเมืองหลวง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง เหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการก่อตั้งเมืองหลวงในอดีตของประเทศญี่ปุ่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

2.1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจักรพรรดิญี่ปุ่น

จากหนังสือ The imperial family of Japan: Giving the lineage of the oldest dynasty in the world เขียนโดย Richard Ponsonby-Fane กล่าวว่าไว้ว่าระบบจักรพรรดิของประเทศญี่ปุ่นเป็นระบบที่มีมานานกว่าหลาย 100 ปี โดยเริ่มจากความเชื่อเกี่ยวกับเทพจตุมาเพื่อปกป้องดูแลประชาชน โดยจักรพรรดิองค์แรกคือ จักรพรรดิจิมมู ผู้สถาปนาตนเองเป็นจักรพรรดิของประเทศและอยู่ครองราชย์เป็นระยะเวลาหลายปี ก่อนสิ้นพระชนม์เมื่ออายุ 128 ปี จักรพรรดิองค์ต่อมาขึ้นครองราชย์ต่อ แต่พระองค์ไม่ประสงค์ประทับอยู่ ณ พระราชวังเก่าเหตุเพราะนโยบาย 1 จักรพรรดิ 1 พระราชวัง ท่านจึงรับสั่งสร้างพระราชวังใหม่ขึ้นมา โดยย้ายออกจากพื้นที่เดิม ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวยังคงอยู่ในจังหวัดนารา พื้นที่ดังกล่าวยังคงเป็นตำนานตาม โคจิกิ หรือ บันทึกลงประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดของญี่ปุ่น

2.2. ภูมิศาสตร์ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ที่ทางตะวันออกของทวีปเอเชียและตอนเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิกระหว่างเส้นละติจูดที่ 20-45 องศาเหนือ เส้นลองจิจูดที่ 123-154 องศาตะวันออก พื้นที่ 377,972 ตร.กม. ประกอบด้วยเกาะใหญ่ที่สำคัญที่สุดคือ ฮอกไกโด (83,424 ตร.กม.) ฮอนชู (231,231 ตร.กม.) ชิโกกุ (18,504 ตร.กม.) คิวชู (42,232 ตร.กม.) และโอกินาวา (2,281 ตร.กม.) ส่วนพื้นที่ชายฝั่งทะเลยาว 33,889 ตร.กม. (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ , 2564) ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ในเขตรอยเลื่อนของเปลือกโลก 3 แผ่น ทำให้เกิดแผ่นดินไหวบ่อยครั้ง และเป็น 1 ใน 10 ของประเทศที่มีภูเขาไฟมากที่สุดในโลก

ประเทศญี่ปุ่นมีพื้นที่แบ่งออกเป็น พื้นที่ป่า 67% หรือ 250,000 ตร.กม. พื้นที่การเกษตร 12% หรือ 50,000 ตร.กม. และพื้นที่ปลูกสร้างอีก 5% หรือ 20,000 ตร.กม. มีแม่น้ำทั้งหมด 10 สาย ซึ่งมีแม่น้ำชินาโนะเป็นแม่น้ำที่ยาวที่สุด มีขนาดอยู่ที่ 367 กม.

ลักษณะภูมิประเทศของญี่ปุ่นแตกต่างกันไปตามพื้นที่ดังนี้

- เกาะฮอกไกโด

เกาะนี้ตั้งอยู่ทางเหนือสุดของประเทศ มีขนาด 83,457 ตร.กม. ลักษณะพื้นที่เป็นเทือกเขาและพื้นที่รายล้อมโอบล้อมไปด้วยทะเลรอบด้าน เป็นเกาะที่เต็มไปด้วยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทะเลสวย พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขาไฟ เทือกเขาที่ปกคลุมด้วยต้นไม้ประเภทสน และชายฝั่งทะเล นอกจากนี้เกาะดังกล่าวเป็นเกาะที่เขตอบอากาศหนาวเย็น จึงทำให้พื้นที่นี้มีฤดูร้อนที่สบายกว่าที่พื้นที่อื่น กล่าวคือ เป็นช่วงฤดูร้อนที่ไม่ร้อนมากจนเกินไป

- เกาะฮอนชู

เกาะฮอนชูเป็นเกาะหลักที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีพื้นที่ราว ๆ 231,121 ตร.กม. หรือคิดเป็น 60% ของประเทศ รอบเกาะมีชายฝั่งติดทะเลยาวกว่า 5,450 กม. พื้นที่ส่วนใหญ่มักเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูงชัน เช่น ที่ราบคันโต และที่ราบโทโฮกุ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีภูเขาที่สูงที่สุดคือ ภูเขาไฟฟูจิ ส่วนทางด้านตะวันออกและทางใต้เป็นที่ราบ และเป็นที่ตั้งของเมืองสำคัญมากมาย อย่างโตเกียว โยโกฮามา นาโกย่า เกียวโต โอซาก้า และฮิโรชิมา

- เกาะชิโกกุ

เกาะนี้เป็นเกาะที่เล็กที่สุดจากเกาะหลักทั้งหมดของญี่ปุ่น มีขนาดเพียง 18,793 ตร.กม. ล้อมรอบ 3 ด้านด้วยเกาะฮอนชู และเกาะคิวชู เกาะนี้ถูกแบ่งออกเป็นตอนเหนือและตอนใต้ โดยภูเขาสูงชัน ฝั่งเหนือจะมีปริมาณน้ำฝนน้อย และมีเมืองอุตสาหกรรมอยู่ตลอดแนว ส่วนฝั่งใต้อยู่ติดกับด้านมหาสมุทรแปซิฟิกทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ และตอนกลางของเกาะชิโกกุเป็นภูเขาสูงกว่าระดับน้ำทะเลถึง 1,000-2,000 เมตร

- เกาะคิวชู

เกาะนี้ตั้งอยู่ทางใต้สุดของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 42,194 ตร.กม. ตั้งอยู่ที่ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของหมู่เกาะญี่ปุ่น มีอากาศที่อบอุ่นและมีฝนตกค่อนข้างมาก ภูมิประเทศเป็นแบบสูงต่ำสลับกัน และพื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะเป็นชายทะเล และภูเขาอันอุดมสมบูรณ์ ตอนเหนือของเกาะเป็นเขตอุตสาหกรรม ในพื้นที่ส่วนทางใต้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญ

- หมู่เกาะริวกิวและเกาะโอกินาวา

ในบริเวณนี้มีพื้นที่รวม 2,265 ตร.กม. เป็นหมู่เกาะที่มีแนวชายฝั่งรูปโซ่ในมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตก โดยในหมู่เกาะดังกล่าวมีเกาะหลักคือ เกาะโอกินาวา ภูมิอากาศของที่นี่เป็นแบบกึ่งเขตร้อน นอกจากนี้หมู่เกาะริวกิวและเกาะโอกินาวามีทรัพยากรใต้ทะเลที่อุดมสมบูรณ์อีกด้วย

2.3. ประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น

ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นมีมายาวนานกว่า 100,000 ปี ซึ่งถือว่าเป็นประวัติศาสตร์ที่ค่อนข้างยาวนาน จึงขอแบ่งออกเป็นช่วงสมัยดังนี้

- สมัยโบราณ

จากการค้นคว้าทางโบราณคดีพบว่า มีผู้คนอาศัยอยู่บนหมู่เกาะญี่ปุ่นตั้งแต่ 100,000 ปี ก่อน ตั้งแต่ประเทศญี่ปุ่นยังเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินทวีปเอเชีย คนโบราณที่อาศัยในหมู่เกาะญี่ปุ่นในช่วงยุคหินเก่าอยู่ได้ด้วยการล่าสัตว์ และเก็บของป่า ต่อมาในช่วงยุคหินใหม่ หรือเมื่อประมาณ 10,000 ปีก่อน พวกเขาได้มีการผลิตภาชนะเครื่องปั้นดินเผาใส่อาหารและเก็บรักษาอาหาร ต่อในยุคประมาณ 8,000 ปี 300 ปีก่อนคริสตศักราช หรือที่เรียกว่า สมัยโจมง ตามรูปแบบเครื่องปั้นดินเผาในยุคนี้แสดงให้เห็นว่าผู้คนในสมัยนั้นเริ่มมีศิลปะ พวกเขาปั้นเครื่องปั้นที่มีลวดลายเป็นเชือกด้วย

ประมาณ 300 ปีก่อนคริสตศักราช ผู้คนที่อาศัยอยู่ในหมู่เกาะญี่ปุ่นเริ่มเรียนรู้วิธีการทำการเกษตรเบื้องต้น เช่น การปลูกข้าว เป็นอันดับแรก และเริ่มเรียนรู้วิธีการทำเครื่องใช้โลหะจากทวีปเอเชีย ชาวญี่ปุ่นใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากเหล็กในการเพาะปลูก และใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และใช้ดาบที่ทำด้วยทองแดงและกระจกมาใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา มีการจัดแบ่งชนชั้นและหน้าที่ให้กับผู้คน ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองดินแดนและผู้อยู่ใต้ปกครอง ในช่วงนี้รัฐเล็ก ๆ จำนวนมากได้ก่อตัวขึ้นทั่วประเทศ ต่อมารัฐเล็ก ๆ เหล่านั้นก็เริ่มรวมตัวกัน จนในศตวรรษที่ 4 กลุ่มผู้มีความเข้มแข็งทางการเมืองได้พยายามปกครองประเทศ และหลังจากนั้นก็มีการพัฒนาด้านเกษตรกรรมขนาดใหญ่ และวัฒนธรรมจากประเทศจีนก็เริ่มเข้ามาในประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นลัทธิขงจื้อ หรือศาสนาพุทธ ซึ่งการเข้ามาของวัฒนธรรมผ่านมาจากประเทศเกาหลีอีกทีหนึ่ง ปลายศตวรรษที่ 4 ได้มีการติดต่อระหว่างประเทศญี่ปุ่นและอาณาจักรบนคาบสมุทรเกาหลี ทำให้มีศิลปะ อุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น งานทอผ้า งานโลหะ งานฟอกหนัง และงานต่อเรือ เริ่มเข้ามาแพร่กระจายในประเทศญี่ปุ่นมากขึ้น

ต่อมาญี่ปุ่นได้รับเอาตัวอักษรแบบจีนมาใช้ ด้วยเหตุนี้คนญี่ปุ่นเริ่มได้รับการศึกษาเกี่ยวกับการแพทย์ การใช้ปฏิทิน ดาราศาสตร์ และปรัชญาลัทธิขงจื้อ ส่วนศาสนาพุทธเข้ามาในช่วง ค.ศ. 538 จากประเทศอินเดียผ่านทางจีนและเกาหลีเข้ามา นอกจากนี้ผู้ปกครองญี่ปุ่นยังนำระบบการปกครองแบบจีนมาใช้ในการสร้างระบบปกครองของตนอีกด้วย

เมืองหลวงแห่งแรกของญี่ปุ่นได้รับการสถาปนาขึ้นที่เมืองนาราในต้นต้นศตวรรษที่ 8 เป็นเวลานานกว่า 70 ปี พระราชวงศ์อิมพีเรียลของญี่ปุ่นก็ประทับอยู่ที่เมืองนารามาโดยตลอดและคอยขยายไปทั่วประเทศทีละน้อย ซึ่งในตำนานกลางก่อนหน้านั้นมีการย้ายเมืองหลวงบ่อยครั้ง โดนส่วนใหญ่จะย้ายไปเขตนารา เกียวโต และโอซาก้ามากที่สุด

เมืองหลวงใหม่ได้เกิดขึ้นอีกครั้งในปี ค.ศ. 794 อยู่ที่เกียวโต เมืองหลวงนี้ลอกเลียนแบบมาจากเมืองหลวงจีน การย้ายเมืองหลวงครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของสมัยเฮอัน ซึ่งเป็นสมัยที่ยิ่งใหญ่ที่สุด เพราะมีการพัฒนาด้านศิลปะ ในตอนนั้นประเทศญี่ปุ่นหยุดติดต่อกับประเทศจีนช่วงศตวรรษที่ 9 ทำให้ญี่ปุ่นเริ่มมีอารยธรรมเป็นของตัวเองมากขึ้น

ชีวิตในเมืองหลวงเป็นชีวิตที่หรูหราและสบาย ขณะที่ราชสำนักใช้เวลาทั้งหมดไปกับศิลปะและความสุขจากสังคมอำนาจ ก็มีกลุ่มผู้มีอิทธิพลจากทหารในหัวเมืองต่าง ๆ เริ่มก่อกบฏ ซึ่งมีสองกลุ่มคือ ตระกูลมินะโมะโตะ และตระกูลไทระ ซึ่งเป็นตระกูลที่สืบทอดเชื้อสายมาจากจักรพรรดิองค์ก่อน จึงเกิดการรบเพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ในประเทศขึ้น

- ยุคศักดินา

หลังจากการรบ ฝ่ายชนะคือตระกูลมินะโมะโตะ ซึ่งแสดงถึงความเสื่อมของบัลลังก์อำนาจทางการเมืองของจักรพรรดิ และเป็นจุดเริ่มต้นของระบบการปกครองแบบศักดินา ภายใต้การปกครองของโชกุน หรือผู้ปกครองทางการเมืองสืบต่อมาถึง 700 ปี ในปี ค.ศ. 1192 ผู้ชนะสงครามอย่างหัวหน้าตระกูลมินะโมะโตะได้สถาปนาระบบโชกุน หรือรัฐบาลทหาร ที่เมืองคามาคุระใกล้กับนครหลวงโตเกียว ณ ปัจจุบัน และยึดอำนาจบริหารบางอย่างที่เคยเป็นองค์จักรพรรดิมาเป็นของตน และเพื่อแสดงว่าตนฝึกฝนในสันติภาพ โชกุนได้สนับสนุนความมั่งคั่งอดออม ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว และความมีระเบียบวินัย ซึ่งทั้งนี้เป็นสิ่งสำคัญในการฟื้นฟูอำนาจการควบคุมประเทศ ทำให้เกิดแนวคิดบูชิโดขึ้นมา

ต่อมาอำนาจก็เปลี่ยนไปตกอยู่ในมือของตระกูลโฮโจ ซึ่งเป็นตระกูลของภรรยาของโนริโมะโตะ ผู้ที่สำเร็จราชการให้โชกุนมาโดยตลอด ตระกูลโฮโจคอยค้ำจุนรัฐบาลที่เมืองคามาคุระไว้ได้จนถึง ค.ศ. 1333 ซึ่งในระหว่างนั้นกองทัพมองโกลบุกกิวชิวตอนเหนือถึง 2 ครั้ง แม้ว่าอาวุธของญี่ปุ่นจะด้อยกว่า แต่ชนเผ่ามองโกลประสบกับพายุไต้ฝุ่นจนได้รับความเสียหายอย่างหนัก ทำให้ต้องถอยทัพกลับไป

การฟื้นฟูอำนาจยังคงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งปี 1318 มีรัฐบาลทหารชุดใหม่โดยตระกูลอาซึกางะที่มิโระมาจิในกรุงเกียวโต สมัยมิโระมาจิดำเนินต่อมามากกว่า 200 ปี ในยุคนี

ระเบียบวินัยที่เคร่งครัดของลัทธิบูชิโดแสดงให้เห็นทั้งในด้านงามทางศิลปะ ศาสนา และ อิทธิพลของคนในประเทศ ต่อมารัฐบาลทหารต้องเผชิญหน้ากับการท้าทายอำนาจที่เพิ่มขึ้น ทุกเมื่อจากกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองหลายกลุ่ม จนศตวรรษที่ 16 ได้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้นในประเทศญี่ปุ่น เพราะบรรดาขุนนางที่หัวเมืองต่างทำสงครามเพื่อชิงความเป็นใหญ่ จนโทโยโตมิ ฮิเดโยชิได้ทำให้บ้านเมืองสงบสุขในที่สุด หลังจากนั้น โทโยโตมิได้พยายามบุกโจมตีประเทศเกาหลีแต่ไม่สำเร็จเพราะต้องเผชิญหน้าทั้งจีนและเกาหลี ทำให้ล้มเลิกความคิดไป ในช่วงยุคนี้ มีปราสาทมากมายถูกสร้างขึ้น

อิเอยะสึตั้งตนเป็นผู้ปกครองญี่ปุ่นทั้งประเทศที่มีอำนาจอย่างแท้จริง โดยขึ้นดำรงตำแหน่งโชกุนที่เมืองเอโดะ ซึ่งปัจจุบันคือกรุงโตเกียวในปี ค.ศ.1603 ซึ่งเป็นจุดแห่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น โชกุนอิเอยะสึได้สร้างแบบแผนแทบจะทุกแง่มุมของวิถีชีวิตของประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันทางการเมืองและสังคมให้เป็นแบบอย่างต่อมาอีก 265 ปี

การที่โชกุนโตกุงาวะสั่งปิดประเทศจากโลกภายนอกโดยสิ้นเชิงในปี ค.ศ.1639 นับเป็นวิธีหนึ่งที่จะรักษาเสถียรภาพของโครงสร้างทางสังคมและการเมือง ชาวตะวันตกกลุ่มแรกได้เดินทางมาถึงชายฝั่งญี่ปุ่นในสมัยมุโรมาจิ พ่อค้าชาวโปรตุเกสขึ้นบกที่เกาะเล็ก ๆ เกาะหนึ่งทางตะวันตกเฉียงใต้ของญี่ปุ่นในปี ค.ศ.1543 โดยได้นำอาวุธปืนเข้าในประเทศญี่ปุ่น อีกไม่กี่ปีต่อมาคณะผู้สอนศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกนำโดยนักบุญ ฟรานซิส ซาเวียร์ ตลอดจนชาวสเปนอีกหลายกลุ่มได้เดินทางเข้ามาในประเทศญี่ปุ่น กลุ่มพ่อค้าชาวเนเธอร์แลนด์ และอังกฤษก็ได้เข้ามาตั้งรกรากในแผ่นดินญี่ปุ่นด้วยเช่นกัน

การเข้ามาดังกล่าวทำให้มีผลกระทบต่อคนญี่ปุ่นอย่างมาก เพราะทำให้ชาวญี่ปุ่นหลายคนเปลี่ยนศาสนาไปเป็นศาสนาคริสต์ โดยเฉพาะทางตอนใต้ของญี่ปุ่น โชกุนตระหนักว่าศาสนาคริสต์อาจจะทำลายอำนาจของตัวเอง จึงสั่งห้ามเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในญี่ปุ่น และได้สั่งห้ามไม่ให้ชาวต่างชาติเข้ามาในประเทศญี่ปุ่นยกเว้นกลุ่มพ่อค้าชาวเนเธอร์แลนด์เท่านั้น ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ภายนอกแห่งเดียวของชาวญี่ปุ่น

ในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 ญี่ปุ่นถูกกดดันให้เปิดประเทศ อีกทั้งโครงสร้างทางสังคมและการเมืองอันเข้มงวดก็เริ่มทำให้เกิดความเครียดในสังคม และในปี 1853 พลเรือจัตวา แมทธิว ซี เพอร์รี่ แห่งสหรัฐ อเมริกาได้นำกองเรือ 4 ลำเข้ามากดดันให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศ และสุดท้ายญี่ปุ่นก็ยอมลงนามเปิดประเทศในที่สุด ผลกระทบที่ตามมาคือเพิ่มความกดดันให้กับ

สังคมและการเมือง ซึ่งค่อย ๆ ทำลายระบบศักดินาเรื่อย ๆ จนในปี 1868 ระบบศักดินาได้ล่มสลาย และได้คืนอำนาจให้กับจักรพรรดิ

- สมัยใหม่

สมัยเมจิเป็นสมัยที่เด่นที่สุด เพราะญี่ปุ่นได้บรรลุความสำเร็จในพัฒนาประเทศโดยใช้เวลาเพียงไม่กี่ทศวรรษ เช่น การสร้างสรรค์ประเทศให้เข้าสู่ยุคใหม่ด้วยอุตสาหกรรม พัฒนาสถาบันทางการเมืองและรูปแบบของสังคมแบบใหม่ ทั้งที่ประเทศตะวันตกต้องใช้เวลาพัฒนาอย่างยาวนาน ในช่วงแรกจักรพรรดิเมจิได้ย้ายเมืองหลวงไปที่กรุงเกียวโต เมืองเอโดะ ซึ่งเป็นที่ตั้งของรัฐบาลระบบศักดินาที่ผ่านมา และได้ทรงเปลี่ยนชื่อเมืองหลวงเป็นโตเกียว ซึ่งเป็นที่ตั้งของรัฐบาลระบบศักดินาที่ผ่านมา และได้ทรงเปลี่ยนชื่อเมืองหลวงเป็นโตเกียว ซึ่งแปลว่า “เมืองหลวงตะวันออก” มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ตลอดจนถึงคณะรัฐมนตรีและสถาบันนิติบัญญัติระบบสองสภา ยกเลิกการแบ่งชนชั้นแบบเก่า ญี่ปุ่นทุ่มเทพลังงานและความกระตือรือร้นให้กับการศึกษาและรับอารยธรรมจากตะวันตกมาใช้

ต่อมาในปี 1894-95 ญี่ปุ่นได้เข้าร่วมสงครามจีน-ญี่ปุ่น และได้รับชัยชนะมา หลังจากนั้นประเทศญี่ปุ่นได้ทำสงครามกับรัสเซีย เพื่อแลกกับเกาะคูริล และทำให้ชาวโลกรับรู้ว่าญี่ปุ่นมีความสนใจในดินแดนแมนจูเป็นพิเศษ หลังจากนั้นญี่ปุ่นได้กำจัดอำนาจอื่น ๆ ที่มามีอิทธิพลในเกาหลี แล้วจัดให้เกาหลีเป็นดินแดนในอารักขา และผนวกเกาหลีในเวลาต่อมา หลังจากนั้นจักรพรรดิเมจิได้เสด็จสวรรคตในปี 1912 สงครามโลกครั้งที่ 1 ก็ได้เริ่มขึ้นเมื่อสิ้นสุดลง ญี่ปุ่นก็ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในประเทศมหาอำนาจ โดยญี่ปุ่นได้เข้าร่วมสงครามโลกเนื่องจากได้ทำสัญญาเป็นพันธมิตรกับอังกฤษไว้เมื่อปี 1902

ต่อมาในสมัยโชวะ สมัยนี้เริ่มต้นขึ้นด้วยบรรยากาศแห่งความคาดหวัง อุตสาหกรรมประเทศยังคงเจริญเติบโตขึ้นไม่หยุด และดูเหมือนว่าการเมืองญี่ปุ่นยังรากลึกด้วยการปกครองระบบสภา อย่างไรก็ตาม ปัจจัยใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเริ่มก่อความวุ่นวายและสับสนภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกทำให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นไม่มั่นคง ความเชื่อมั่นในพรรคการเมืองก็ลดลงหลังจากมีการเปิดโปงเรื่องอื้อฉาวหลายเรื่อง พวกหัวรุนแรงใช้ประโยชน์จากสถานการณ์ดังกล่าวในการฉกฉวยชิงอำนาจไป ซึ่งก่อให้เกิดสงครามภายในประเทศ และในที่สุดก็ได้มีการยุบพรรคการเมืองทั้งหมด และตั้งพรรคการเมืองแห่งชาติขึ้นมาแทน เนื่องจากสภาไดเอ็ตถูกลดบทบาทจนไม่ต่างจากตรายางเท่าไร ทำให้ไม่มีการคัดค้านทางสภานิติบัญญัติเกี่ยวกับกระแสเหตุการณ์ทั้งหลายที่นำไปสู่การเกิดสงครามแปซิฟิกในปี 1941

- จาก ค.ศ. 1945 จนถึงปัจจุบัน

ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945 ญี่ปุ่นที่เหนื่อยและอ่อนล้ามาจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยอมรับข้อตกลงยอมแพ้สงครามของฝ่ายสัมพันธมิตร และประชาชนได้วางอาวุธตามพระราชโองการของสมเด็จพระจักรพรรดิ เป็นเวลานานกว่า 6 ปี หลังจากแพ้สงคราม ญี่ปุ่นตกอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายสัมพันธมิตร ส่วนใหญ่ได้แก่ สหรัฐ อเมริกา

ภายใต้การยึดครองดังกล่าว ได้มีการปฏิรูปทางสังคมและการเมืองที่ดินที่ใช้การเกษตรมาแบ่งสรรใหม่โดยอำนาจประโยชน์ให้กับผู้ที่ครอบครองที่ดินมาก่อน กรมกรได้รับการยืนยันในสิทธิในการจัดตั้งสหภาพและการประท้วงนัดหยุดงาน มีการยุบไซบัทสุหรือบริษัทคุมหุ้นรายใหญ่ในประเทศญี่ปุ่น สตรีมีสิทธิในการเลือกตั้งและยังได้สิทธิอื่น ๆ อีกด้วย เช่น มีการประกันเสรีภาพในการชุมนุม การพูด และศาสนา ในปี ค.ศ. 1947 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่มีความเสรี

ต่อมาในปี ค.ศ. 1951 ญี่ปุ่นลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพ ชานฟรานซิสโก ซึ่งแสดงว่าญี่ปุ่นได้กลับคืนสู่ประชาคมนานาชาติในฐานะที่เป็นรัฐปฏิรูป จากการลงนามในสนธิสัญญาดังกล่าว ญี่ปุ่นได้สิทธิในการบริหารกิจการต่างประเทศคืนมาหลังจากที่ได้ถูกตัดสิทธิ์ไปก่อนหน้านี้ งานเร่งที่สุดอย่างแรกที่ญี่ปุ่นต้องทำหลังจากสงครามโลกคือ การฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจด้วยการสนับสนุนจากสหรัฐ อเมริกา และชาติอื่น ๆ ญี่ปุ่นได้เข้าไปเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศหลายแห่ง ซึ่งทำให้ญี่ปุ่นเข้าไปมีส่วนร่วมกับการค้าเสรีหลายฝ่าย พร้อมกับ การฟื้นฟูประเทศ ญี่ปุ่นได้พยายามปรับปรุงสถานะทางการทูตระหว่างประเทศด้วย นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1945 ประเทศญี่ปุ่นมีเสถียรภาพทางการเมืองในประเทศอย่างเห็นได้ชัดเจน ช่วง 1960 ญี่ปุ่นเริ่มประสบปัญหาใหม่ ๆ หลายประเภททั้งภายในและภายนอก เนื่องจากประชาชนเริ่มแสวงหาเป้าหมายใหม่ โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพชีวิต นักเรียนนิสิตและนักศึกษาเริ่มแสดงความไม่พอใจต่อโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ประชาชนหลายกลุ่มเรียกร้องให้มีการปรับปรุงแก้ไขความไม่เท่าเทียมกันในสังคม และปัญหามลพิษที่เกิดจากการที่ประเทศมุ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาที่ประชาชนเริ่มหันมาให้ความสนใจมากขึ้น

เศรษฐกิจญี่ปุ่นที่มีอัตราการเติบโตต่ำ ในช่วงทศวรรษที่ 1970 ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ทรุดหนักลงเรื่อย ๆ มีอิทธิพลอย่างมากต่อชีวิตของชาวญี่ปุ่น โดยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด และการดำเนินชีวิต ชาวญี่ปุ่นมีค่านิยมที่ต่างกันไปมากขึ้น และชาวญี่ปุ่นจำนวนมากให้ความสำคัญกับการแสดงออกและการแสวงหาเป้าหมายส่วน

บุคคล การที่สหรัฐอเมริกาคืนโอกินาวา (เกาะริวกิว และเกาะไคโตะ) ให้ญี่ปุ่น ในปี ค.ศ. 1972 และการฟื้นฟูสัมพันธไมตรีกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในปีเดียวกัน จัดว่าเป็น เหตุการณ์สำคัญสองเหตุการณ์ในช่วงทศวรรษที่ 1970 สำหรับบทบาทของญี่ปุ่นในเศรษฐกิจ โลก ญี่ปุ่นดำเนินมาตรการหลายอย่างเพื่อเปิดตลาดการค้าของตน ในฐานะที่เป็นสมาชิก สำคัญของความตกลงทั่วไปเกี่ยวกับอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade) และองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Cooperation and Development) ซึ่งมุ่งที่จะรักษาการค้าเสรี ทำให้ในปัจจุบันญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในด้านการค้า การเงิน และความช่วยเหลือด้าน เศรษฐกิจและเทคโนโลยี ตั้งแต่ปี ค.ศ.1975 ญี่ปุ่นเป็นสมาชิกของการประชุมสุดยอด ประจำปีระหว่าง 7 ประเทศทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งได้เคยจัดขึ้นที่กรุงโตเกียว ในปี ค.ศ.1979 และ 1986

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1. ที่มาของแหล่งข้อมูล

วิจัยดังกล่าวเก็บข้อมูลและศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น และให้ความสนใจในบริเวณพระราชวังเก่าและประวัติศาสตร์ของจักรพรรดิในอดีตเป็นพิเศษ โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังนี้

3.1.1. สื่อสิ่งพิมพ์

- หนังสือ

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจักรพรรดิและประวัติของประเทศญี่ปุ่น หนังสือที่ใช้คือ The Imperial Family of Japan The Capital and Palace of Heian The Imperial House of Japan และ Kyoto: the Old Capital of Japan ซึ่งหนังสือทั้งหมดเขียนโดย Richard Arthur Brabazon Ponsonby-Fane มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่น ไม่ใช่เพียงเมืองหลวงถาวรในปัจจุบันเท่านั้น แต่หนังสือดังกล่าวพูดถึงเมืองหลวงโบราณที่อยู่ในตำนานอีกด้วย

- เอกสารการเรียนการสอนวิชาบทความคัดสรรวัฒนธรรมญี่ปุ่น

ข้อมูลที่ได้มา นอกจากการค้นคว้าผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้ว เอกสารการเรียนการสอนที่เคยเรียนเมื่อปีการศึกษา ก่อน ก็เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ช่วยให้สารานិพนธ์เล่มนี้มีข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ละเอียดมากขึ้น

3.1.2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- เว็บไซต์

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น จากเว็บไซต์ที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น

<https://www.th.emb-japan.go.jp/th/japan/history.htm> และ

<https://www.nia.go.th/newsnow/almanac-files/static/pdf/2564> เป็นต้น

3.2. ขั้นตอนการดำเนินงาน/แผนการดำเนินงาน

- 3.2.1. ศึกษาภูมิศาสตร์และความเป็นมาของประเทศญี่ปุ่น โดยศึกษาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น
- 3.2.2. ศึกษาจำนวนครั้งในการเปลี่ยนเมืองหลวงในประเทศญี่ปุ่น และเหตุผลของการเปลี่ยนเมืองหลวงในแต่ละครั้ง
- 3.2.3. นำข้อมูลการย้ายเมืองหลวงในอดีตมาวิเคราะห์หาเหตุผลทางภูมิศาสตร์โดยใช้ความรู้ทางภูมิศาสตร์และลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ทำได้จากการศึกษาเบื้องต้น

บทที่ 4

4. ผลการศึกษา

4.1. ภูมิศาสตร์ประเทศญี่ปุ่น

ภูมิศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่นได้มีการเปลี่ยนจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน ทั้งพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นการรวมพื้นที่จนทำให้จังหวัดบางจังหวัดหายไป หรือการเพิ่มขึ้นจากการแยกพื้นที่แล้วเกิดเป็นจังหวัดใหม่ นอกจากนี้ชื่อของแต่ละพื้นที่ก็เปลี่ยนไปตามกาลเวลาเช่นเดียวกัน

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศหมู่เกาะซึ่งเกิดมาจากการละลายของน้ำแข็งและทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นเมื่อ 10,000 ปีก่อนคริสตศักราช ทำให้ประเทศญี่ปุ่นแยกออกจากแผ่นดินเอเชีย และกลายเป็นประเทศญี่ปุ่น ในเรื่องของประชากรที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่นเป็นกลุ่มแรกยังไม่ทฤษฎีใดยืนยันได้อย่างชัดเจนว่าคนญี่ปุ่นกลุ่มแรกคือคนกลุ่มใด มาจากไหน แต่มีทฤษฎีหนึ่งกล่าวไว้ว่า มีคนโงมงเข้ามาอยู่อาศัยที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นกลุ่มแรก ต่อมาเมื่อ 1000 ปีก่อนคริสตศักราช ผู้คนจากประเทศเกาหลีก็ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศญี่ปุ่น คนเหล่านี้ถูกเรียกว่าชาวยาโยอิ ซึ่งกลุ่มคนดังกล่าวชาวญี่ปุ่นเชื่อกันว่าเป็นบรรพบุรุษของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ที่ทางตะวันออกของทวีปเอเชียและตอนเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิกระหว่างเส้นละติจูดที่ 20-45 องศาเหนือ เส้นลองจิจูดที่ 123-154 องศาตะวันออก พื้นที่ 377,972 ตร.กม. ประกอบด้วยเกาะใหญ่ที่สำคัญที่สุดคือ ฮอกไกโด (83,424 ตร.กม.) ฮอนชู (231,231 ตร.กม.) ชิโกกุ (18,504 ตร.กม.) คิวชู (42,232 ตร.กม.) และโอกินาวา (2,281 ตร.กม.) ส่วนพื้นที่ชายฝั่งทะเลยาว 33,889 ตร.กม. (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ , 2564) ประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ในเขตรอยเลื่อนของเปลือกโลก 3 แผ่น ทำให้เกิดแผ่นดินไหวบ่อยครั้ง และเป็น 1 ใน 10 ของประเทศที่มีภูเขาไฟมากที่สุดในโลก

4.1.1. ภูมิศาสตร์ญี่ปุ่นในยุคโบราณจากบันทึกของชาวไอนุ

เชื่อกันว่ากลุ่มคนที่มาถึงเกาะญี่ปุ่นเป็นกลุ่มแรกมีชื่อว่า ไอนุ (Ainu) กลุ่มคนเหล่านี้ล่องเรือมาจากเกาะซัคกริน (Sakharin) ซึ่งคนญี่ปุ่นเรียกเกาะดังกล่าวว่า คาราฟูโต (Karafuto) ตั้งอยู่ใกล้ปากแม่น้ำอามูร์ (Amur River) ในประเทศรัสเซีย จากบันทึกของชาวไอนุกล่าวว่า พวกเขาดำรงชีวิตอยู่ทางตอนเหนือของประเทศญี่ปุ่น ในพื้นที่ที่ชื่อว่า Yezo (เอโซะ) ซึ่งปัจจุบันคือเกาะฮอกไกโด และได้กล่าวถึงพื้นที่อื่น ๆ ในญี่ปุ่น ซึ่งมีดังนี้

- **Yezo (เอโซ)** มีความหมายในภาษาญี่ปุ่นว่า “ชาวต่างชาติ” เป็นพื้นที่ทางตอนเหนือของประเทศญี่ปุ่น มีชาวไอนุอาศัยอยู่ในอดีต ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “เกาะฮอกไกโด”
- **Izumo (อิซุโมะ) หรือ Idumo (ชื่อเก่า)** ในช่วงแรกเป็นภูมิภาคที่มีอำนาจมากแห่งหนึ่งของประเทศญี่ปุ่น จนกระทั่งศตวรรษที่ 6 รัฐยามาโตะที่เกิดขึ้นในภายหลังได้ขยายอำนาจมายึดครอง Izumo ไปเรื่อย ๆ จนปัจจุบัน Izumo กลายเป็นเพียงจังหวัดหนึ่งในภูมิภาคฮอนชู
- **Kyushu (คิวชู)** ในอดีต คิวชูเป็นภูมิภาคแห่งหนึ่งบริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศญี่ปุ่น แต่หากอิงตามแผนที่จะสังเกตว่าคิวชูอยู่ในบริเวณทางใต้ของญี่ปุ่น โดยตามจากบันทึกของชาวไอนุ และชาวจีนกล่าวว่า คนที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในคิวชู คือ ชาวเกาหลีใต้และชาวจีน โดยที่ต่อมาพวกเขาได้สร้างถิ่นฐานแยกออกเป็นเมืองในแต่ละพื้นที่

ภาพแผนที่ญี่ปุ่นในสมัยก่อน

มีเส้นที่แสดงให้เห็นทางการอพยพเข้ามาของเกาหลี จีน และชาวไอนุ

ภูมิภาคของประเทศญี่ปุ่นในอดีตมีเพียงแค่ 3 ภูมิภาคเท่านั้น แบ่งไปตามพื้นที่ที่มีคนอาศัยอยู่ ซึ่งภูมิภาคดังกล่าวเป็นการอ้างอิงจากบันทึกของชาวไอนุและชาวจีนเท่านั้น หากอิงตามวรรณกรรม “โคะจิกิ” ซึ่งเป็นวรรณกรรมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่น ได้กล่าวถึงพื้นที่หลากหลายแบบ ทั้งแม่น้ำ ลำธาร ภูเขา และทะเล

4.1.2. ภูมิศาสตร์ญี่ปุ่นในปัจจุบัน

ภูมิศาสตร์ของญี่ปุ่นในปัจจุบันยังคล้ายกับในยุคโบราณ เพียงแต่มีการขุดสร้างคลองและถนนเพิ่มขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน จากในอดีตที่ประเทศญี่ปุ่นมีภูมิภาคเพียง 3 ภูมิภาค 66 จังหวัด ปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นมีภูมิภาคทั้งหมด 8 ภูมิภาค 47 จังหวัดดังนี้

○ ภูมิภาคฮอกไกโด

ภูมิภาคดังกล่าวก็คือเกาะเหนือสุดของญี่ปุ่น เกาะดังกล่าวมีอากาศที่หนาวเย็น ประกอบด้วย 1 จังหวัดคือ จังหวัดฮอกไกโด

○ ภูมิภาคโทโฮคุ

ภูมิภาคทางตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศญี่ปุ่น ตั้งอยู่บนเกาะฮอนชู ซึ่งเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในญี่ปุ่น ประกอบด้วย 6 จังหวัดดังนี้

- อาโอโมริ 青森県
- อาคิตะ 秋田県
- อิวาเตะ 岩手県
- ฟุกุชิมะ 福島県
- ยามากาตะ 山形県
- มิยาจิ 宮城県

○ ภูมิภาคคันโต

ภูมิภาคทางตะวันออกเฉียงของญี่ปุ่น และเป็นภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งของเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่น กล่าวคือ กรุงโตเกียว ประกอบด้วย 7 จังหวัดดังนี้

- อิบารากิ 茨城県
- โทจิจิ 栃木県
- กุมมะ 群馬県
- ไชตามะ 埼玉県
- ชิบะ 千葉県
- โตเกียว 東京都
- คานากาวา 神奈川県

○ ภูมิภาคชูบุ

ภูมิภาคตอนกลางของประเทศ ตั้งอยู่กลางเกาะฮอนชูคั่นกลางระหว่างภูมิภาคคันโตและภูมิภาคคันไซ ประกอบด้วย 9 จังหวัดดังนี้

- นิงาตะ 新潟県
- โทยามะ 富山県
- อิชิกาวะ 石川県
- ฟุคุอิ 福井県
- ยามาบาชิ 山梨県
- นากาโนะ 長野県
- กิฟุ 岐阜県
- ชิสีโอกะ 静岡県
- ไอจิ 愛知県

○ ภูมิภาคคันไซ หรือ ภูมิภาคคินคิ

ภูมิภาคที่ตั้งอยู่บนเกาะฮอนชู ทางภาคกลางตอนใต้ของประเทศ เป็นภูมิภาคที่สำคัญเพราะเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงเก่าแก่ และมีประวัติศาสตร์มากมาย ประกอบด้วย 7 จังหวัดดังนี้

- มิเอะ 三重県
- ชิกะ 滋賀県
- เกียวโต 京都府
- โอซาก้า 大阪府
- เฮียวโงะ 兵庫県
- นารา 奈良県
- วากายามะ 和歌山県

○ ภูมิภาคชูโกกุ

ภูมิภาคนี้ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกสุดของเกาะฮอนชู ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 เขต คือ เขตซังอิน และเขตซังโย ประกอบด้วย 5 จังหวัดดังนี้

- ทตโตริ 鳥取県
- ชิมาเนะ 島根県
- โอคายามะ 岡山県
- ฮิโรชิม่า 広島県
- ยามากูจิ 山口県

○ ภูมิภาคชิโกกุ

ภูมิภาคนี้ตั้งอยู่บนเกาะชิโกกุ ซึ่งเป็นเกาะที่มีขนาดเล็กที่สุดในบรรดาเกาะหลักของประเทศญี่ปุ่น ทางทิศตะวันออกจนถึงทิศตะวันตกของเกาะรายล้อมด้วยเกาะฮอนชู และเกาะคิวชู ประกอบด้วย 4 จังหวัดดังนี้

- โทคุชิมะ 徳島県
- คางาวะ 香川県
- เอฮิเมะ 愛媛県
- โคจิ 高知県

○ ภูมิภาคคิวชู

ภูมิภาคดังกล่าวคือเกาะทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ ซึ่งรวมไปถึงหมู่เกาะริวกิวในทะเลจีนตะวันออกด้วย และยังเป็นแดนที่อยู่ทางใต้สุดของประเทศญี่ปุ่น ประกอบด้วย 8 จังหวัดดังนี้

- ฟุกุโอกะ 福岡県
- ซากะ 佐賀県
- นางาซากิ 長崎県
- คумаโมโตะ 熊本県

- โออิตะ 大分県
- มียาซากิ 宮崎県
- คาโกชิมะ 鹿児島県
- โอกินาวา 沖縄県

ภูมิภาคและจังหวัดดังกล่าวคือส่วนที่หลงเหลือจากในอดีต ซึ่งในอดีต ภูมิภาคดังกล่าวอาจมีอยู่ แล้วหายไปด้วยหลายสาเหตุ เช่น ถูกตีจนล่มสลาย หรือถูกรวมเข้ากับอีกภูมิภาคหนึ่งทำให้ชื่อจังหวัดนั้นหายไป อย่างกรณีภูมิภาค Izumo ที่เคยอยู่ตรงภูมิภาคชูโกกุก็ได้รวมเข้ากับภูมิภาคคิวชู และกลายเป็นภูมิภาคชูโกกุในปัจจุบัน

4.2. จักรพรรดิญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน และยังมีบางเรื่องที่น่าสนใจที่นักวิชาการไม่สามารถพิสูจน์ได้ ซึ่งหนึ่งในเรื่องที่ยังคลุมเครือคือ ลำดับจักรพรรดิญี่ปุ่น เพราะถ้าหากศึกษาผ่านวรรณกรรมโคะจิกิก็จะได้ข้อมูลอีกแบบหนึ่ง แต่ถ้าหากอิงตามงานวิชาการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ก็จะได้ข้อมูลอีกแบบหนึ่ง สำหรับสารานิพนธ์เล่มนี้จะรวบรวมข้อมูลจักรพรรดิทั้งในตำนานและทางประวัติศาสตร์

4.2.1. จักรพรรดิในตำนาน

จักรพรรดิในตำนานมีทั้งหมด 9 องค์ ซึ่งชื่อของจักรพรรดิทั้งหมดปรากฏอยู่ในตำนานโคะจิกิ ดังนี้

○ จักรพรรดิจิมมุ (660-585 ปีก่อนคริสตกาล)

เป็นจักรพรรดิองค์แรกที่เชื่อกันว่าเป็นผู้บุกเบิกประเทศญี่ปุ่น อ้างว่าเป็นคนที่สืบเชื้อสายมาจากเทพอะมะเทระสุ หรือเทพีสุริยะของญี่ปุ่น จักรพรรดิจิมมุเกิดที่ทากาชิโอะ หรือพื้นที่ที่อยู่ทางตอนใต้ของคิวชู หรือจังหวัดมิยาซากิในปัจจุบัน ท่านตัดสินใจอพยพไปทางทิศตะวันออก เพราะภูมิศาสตร์ที่อยู่เก่านั้นไม่เหมาะแก่การตั้งอาณาจักร ซึ่งที่ที่จักรพรรดิจิมมุย้ายไปคือ ทะเลเซโตะใน หรือทะเลใน เป็นทะเลที่คั่นกลางระหว่างเกาะฮนชู เกาะชิโกกุ และเกาะคิวชู ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่เชื่อมระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิก และทะเลญี่ปุ่น นอกจากนี้พื้นที่บริเวณนั้นมีอากาศที่อบอุ่น อุณหภูมิแทบจะคงที่ตลอดทั้งปี และปริมาณน้ำฝนต่ำ ทำให้เป็นพื้นที่ที่น่าตั้งถิ่นฐาน

○ จักรพรรดิชูอิเซ (581-549 ปีก่อนคริสตกาล)

ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับจักรพรรดิองค์นี้มากเพราะขาดการตรวจสอบและศึกษาเพิ่มเติม แต่คาดว่าเป็นทายาทที่ได้เป็นจักรพรรดิองค์ถัดมา หลังจากที่จักรพรรดิองค์แรกสิ้นพระชนม์

○ จักรพรรดิอันเน (510-476 ปีก่อนคริสตกาล)

○ จักรพรรดิอิโตกุ (510-476 ปีก่อนคริสตกาล)

เป็นจักรพรรดิที่สืบราชบัลลังก์มาจากจักรพรรดิอันเน

○ จักรพรรดิโคโซ (475-393 ปีก่อนคริสตกาล)

○ จักรพรรดิโคอัง (392-291 ปีก่อนคริสตกาล)

○ จักรพรรดิโคเร (290-215 ปีก่อนคริสตกาล)

○ จักรพรรดิโคเก็ง (214-158 ปีก่อนคริสตกาล)

○ จักรพรรดิโคกะ (157-98 ปีก่อนคริสตกาล)

4.2.2. จักรพรรดิในประวัติศาสตร์

จักรพรรดิในประวัติศาสตร์คือจักรพรรดิที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์จริง ๆ

- จักรพรรดิซูจิง

จักรพรรดิซูจิงคือ จักรพรรดิองค์แรกที่นักวิชาการลงความเห็นกันว่าเป็น จักรพรรดิองค์แรกของญี่ปุ่น เพราะมีเรื่องราวบันทึกไว้ในพงศาวดาร จักรพรรดิซูจิงประทับอยู่ที่จังหวัด ชิเกะ (Shiki)

- จักรพรรดิซูอูนิง (29 ปีก่อนคริสตกาล – ค.ศ. 70)

- จักรพรรดิเคโกะ (ค.ศ.71-130)

- จักรพรรดิเซมู (ค.ศ. 131-191)

- จักรพรรดิซูไอ่ (ค.ศ. 192-200)

- จักรพรรดินีจิงงู (ค.ศ. 201-269)

- จักรพรรดิโอบุ (ค.ศ. 270-310)

- จักรพรรดินินโตกุ (ค.ศ. 313-399)

- จักรพรรดิริชู (ค.ศ. 400-405)

- จักรพรรดิฮันเซ (ค.ศ. 406-410)

- จักรพรรดิอิงเงียว (ค.ศ. 411-453)

- จักรพรรดิอังโก (ค.ศ. 453-456)

- จักรพรรดิยูเรียว (ค.ศ. 456-479)

- จักรพรรดิเซเน (ค.ศ. 480-484)

- จักรพรรดิเค็นโซ (ค.ศ. 485-487)

- จักรพรรดินิงเก็ง (ค.ศ. 488-487)

- จักรพรรดิบุเร็ตสึ (ค.ศ. 498-506)

- จักรพรรดิเคไต (ค.ศ. 507-531)

- จักรพรรดิอังกิง (ค.ศ. 531-535)

- จักรพรรดิเซ็งกะ (ค.ศ. 535-539)

- จักรพรรดิคิมเม (ค.ศ. 539-571)

- จักรพรรดิบิตัตสึ (ค.ศ. 572-585)

- จักรพรรดิโยเม (ค.ศ. 585-587)

- จักรพรรดิซูซุง (ค.ศ. 587-592)

- จักรพรรดินีซูอิโกะ (ค.ศ. 592-628)

- จักรพรรดิโจเม (ค.ศ. 629-641)
- จักรพรรดินีโคเงียวกุ (ค.ศ. 642-645)
- จักรพรรดิโคโตกุ (ค.ศ. 645-654)
- จักรพรรดินีไซเม (ค.ศ. 655-661)
- จักรพรรดิเท็นจิ (ค.ศ. 661-672)
- จักรพรรดิโคบุง (ค.ศ. 672)
- จักรพรรดิเท็มมุ (ค.ศ. 672-686)
- จักรพรรดินีจิโต (ค.ศ. 696-697)
- จักรพรรดิมมมู (ค.ศ. 697-707)
- จักรพรรดินีเก็มเม (ค.ศ. 707-715)
- จักรพรรดินีเก็นโซ (ค.ศ. 715-724)
- จักรพรรดิโซมุ (ค.ศ. 724-749)
- จักรพรรดินีโคเก็ง (ค.ศ. 749-758)
- จักรพรรดิจุนนิง (ค.ศ. 758-764)
- จักรพรรดินีโซโตกุ (ค.ศ. 764-770)
- จักรพรรดิโคนิง (ค.ศ. 770-781)
- จักรพรรดิคัมมู (ค.ศ. 781-806)
- จักรพรรดิเฮเซ (ค.ศ. 806-809)
- จักรพรรดิซาางะ (ค.ศ. 809-823)
- จักรพรรดิจุนนะ (ค.ศ. 823-833)
- จักรพรรดินิมเมียว (ค.ศ. 833-850)
- จักรพรรดิมนโตกุ (ค.ศ. 850-858)
- จักรพรรดิเซวะ (ค.ศ. 858-876)
- จักรพรรดิโยเซ (ค.ศ. 876-884)
- จักรพรรดิโคโก (ค.ศ. 884-887)
- จักรพรรดิอูตะ (ค.ศ. 887-897)
- จักรพรรดิไดงะ (ค.ศ. 897-930)
- จักรพรรดิชูซากุ (ค.ศ. 930-946)

- จักรพรรดิมูรากามิ (ค.ศ. 946-967)
- จักรพรรดิตีเรเซ (ค.ศ. 967-696)
- จักรพรรดิเ็งงยู (ค.ศ. 969-984)
- จักรพรรดิคาซัง (ค.ศ. 984-986)
- จักรพรรดิอิจิโจ (ค.ศ. 986-1011)
- จักรพรรดิซันโจ (ค.ศ. 1011-1016)
- จักรพรรดิโกะอิจิโจ (ค.ศ. 1016-1036)
- จักรพรรดิโกะซุซะกุ (ค.ศ. 1036-1045)
- จักรพรรดิโกะซุซะกุ (ค.ศ. 1045-1068)
พระนามของทั้งสองพระองค์อ่านเหมือนกัน แต่ภาษาญี่ปุ่นเขียนไม่เหมือนกัน
- จักรพรรดิโกะซันโจ (ค.ศ. 1068-1073)
- จักรพรรดิชิระกะวะ (ค.ศ. 1073-1087)
- จักรพรรดิโฮริกะวะ (ค.ศ. 1087-1107)
- จักรพรรดิโทบะ (ค.ศ. 1107-1123)
- จักรพรรดิชูโตกุ (ค.ศ. 1123-1142)
- จักรพรรดิโคโนเอะ (ค.ศ. 1142-1155)
- จักรพรรดิโกะชิระกะวะ (ค.ศ. 1155-1158)
- จักรพรรดินิโจ (ค.ศ. 1158-1165)
- จักรพรรดิโรกุโจ (ค.ศ. 1165-1168)
- จักรพรรดิทะกะกุงะระ (ค.ศ. 1168-1180)
- จักรพรรดิอันโตกุ (ค.ศ. 1180-1185)
- จักรพรรดิโกะโทบะ (ค.ศ. 1185-1198)
- จักรพรรดิสึจิมิกาโตะ (ค.ศ. 1198-1210)
- จักรพรรดิจุนโตกุ (ค.ศ. 1210-1221)
- จักรพรรดิชูเกียว (ค.ศ. 1221)
- จักรพรรดิโกะโฮะริกะวะ (ค.ศ. 1211-1232)
- จักรพรรดิชิโจ (ค.ศ. 1232-1242)
- จักรพรรดิโกะซาเงะ (ค.ศ. 1242-1246)

- จักรพรรดิโกะฟูกากุซะ (ค.ศ. 1246-1260)
- จักรพรรดิคาเมยามะ (ค.ศ. 1260-1274)
- จักรพรรดิโกะอูตะ (ค.ศ. 1274-1287)
- จักรพรรดิฟูชิมิ (ค.ศ. 1287-1298)
- จักรพรรดิโกะฟูชิมิ (ค.ศ. 1298-1301)
- จักรพรรดิโกะนิโจ (ค.ศ. 1301-1308)
- จักรพรรดิฮานาโชนะ (ค.ศ. 1308-1318)
- จักรพรรดิโกะไดโงะ (ค.ศ. 1318-1339)
- จักรพรรดิโกะมูรากามิ (ค.ศ. 1339-1368)
- จักรพรรดิโชเก (ค.ศ. 1368-1383)
- จักรพรรดิโกะคาเมยามะ (ค.ศ. 1383-1392)
- จักรพรรดิโกะโคมัตสึ (ค.ศ. -1392-1412)
- จักรพรรดิโชโก (ค.ศ. 1412-1428)
- จักรพรรดิโกะฮานาโชนะ (ค.ศ. 1428-1464)
- จักรพรรดิโกะสึจิมิกาดะ (ค.ศ. 1464-1500)
- จักรพรรดิโกะคาชิwabาระ (ค.ศ. 1500-1526)
- จักรพรรดิโกะนาระ (ค.ศ. 1526-1557)
- จักรพรรดิโองิมาจิ (ค.ศ. 1557-1586)
- จักรพรรดิโกะโยเซ (ค.ศ. 1586-1611)
- จักรพรรดิโกะมิซึโนะ (ค.ศ. 1611-1629)
- จักรพรรดินิเมโง (ค.ศ. 1629-1643)
- จักรพรรดิโกะโคเมียว (ค.ศ. 1643-1654)
- จักรพรรดิโกะไซ (ค.ศ. 1655-1663)
- จักรพรรดิเรเง็ง (ค.ศ. 1663-1687)
- จักรพรรดิฮิงาชิยา (ค.ศ. 1687-1709)
- จักรพรรดินากามิกาดะ (ค.ศ. 1709-1735)
- จักรพรรดิซากรามาจิ (ค.ศ. 1735-1747)
- จักรพรรดิโมเมโง (ค.ศ. 1747-1762)

- จักรพรรดินีโกะซากูรามาจิ (ค.ศ. 1762-1711)
- จักรพรรดิโกะโมโมโชนะ (ค.ศ. 1771-1779)
- จักรพรรดิโคกาคุ (ค.ศ. 1780-1817)
- จักรพรรดินินโก (ค.ศ. 1817-1846)
- จักรพรรดิโคเม (ค.ศ. 1846-1887)
- จักรพรรดิเมจิ (ค.ศ. 1867-1912)
- จักรพรรดิไทโช (ค.ศ. 1912-1926)
- จักรพรรดิโชวะ (ค.ศ. 1926-1989)
เป็นจักรพรรดิองค์สุดท้ายของญี่ปุ่น
- จักรพรรดิเฮเซ
ชื่อจริงคือ สมเด็จพระจักรพรรดิอากิฮิโตะ พระองค์ทรงสละราชสมบัติเปรียบเสมือน
เหมือนกับการที่ระบบจักรพรรดิได้สิ้นสุดลง
- จักรพรรดิเรวะ
ชื่อจริงคือ สมเด็จพระจักรพรรดินารูฮิโตะ

จากรายชื่อจักรพรรดิที่กล่าวมาข้างต้น สังเกตได้ว่าประเทศญี่ปุ่นมีการพลัดเปลี่ยนจักรพรรดิหลายต่อหลายครั้งด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น การสละพระราชบัลลังก์ การถูกโค่นล้มโดยตระกูลอื่น และการสิ้นพระชนม์ของตัวจักรพรรดิเอง ทำให้ต้องมีจักรพรรดิองค์ใหม่ขึ้นมาครองราชย์แทน อย่างไรก็ตาม ด้วยแนวคิด 1 จักรพรรดิ 1 พระราชวัง เป็นแนวคิดหลักในอดีตที่คนในพระราชวังต่างเชื่อกันมาตลอด ทำให้การพลัดเปลี่ยนจักรพรรดิก็ไม่ต่างอะไรกับการพลัดเปลี่ยนเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย

4.3. ภูมิศาสตร์และการตั้งเมืองหลวง

4.3.1. ภูมิศาสตร์และการตั้งเมืองหลวงโดยทั่วไป

เมืองหลวง หรือราชธานี คือเมืองหลักที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล ส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งของสถานที่สำคัญ เช่นที่ประทับของจักรพรรดิ หรือทำเนียบรัฐบาล เมืองหลวงมักเป็นศูนย์กลางของประเทศ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งการตั้งเมืองหลวงโดยทั่วไปแล้วมักใช้เหตุผลในการเลือกพื้นที่ตั้งหลายด้านดังนี้

- ด้านประวัติศาสตร์

หนึ่งในปัจจัยสำคัญในการเลือกเมืองหลวงคือประวัติศาสตร์ นักประวัติศาสตร์ จะเลือกเมืองที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานและเป็นเมืองที่สำคัญ นอกจากนี้ บางประเทศจะเลือกตามที่ประทับของจักรพรรดิด้วย จากอดีตจักรพรรดิเคยประทับที่เมืองใด เมืองนั้นมีโอกาสที่ได้รับเลือกเป็นเมืองหลวงเช่นกัน

○ ด้านภูมิศาสตร์

เมืองที่ได้รับเลือกเป็นเมืองหลวงมักมาจากปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ในอดีตการเลือกเมืองหลวงจะดูจากภูมิศาสตร์ที่ปลอดภัยจากการโดนโจมตี ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์สำหรับวัตถุประสงค์ทางการทหารและการป้องกันประเทศให้ปลอดภัย นอกจากนี้เมืองหลวงมักอยู่บริเวณชายแดนที่พุกพล่านที่สุดของประเทศเพื่อการค้าขาย

○ ด้านศาสนา

ศาสนาถือเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลือกเมืองหลวง ในบางกรณี เมืองต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางศาสนาสำหรับบางประเทศ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นบ้านของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของหรือเทพเจ้าที่สำคัญ ดังนั้นเมืองดังกล่าวจึงถือเป็นเมืองสำคัญและได้รับเลือกให้เป็นเมืองหลวง

○ ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของเมืองถูกอ้างเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญในการเลือกเมืองหลวง เมืองใดเมืองหนึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญ เมืองนั้นก็จะมีโอกาสได้รับเลือกเป็นเมืองหลวง เพราะถือว่าเป็นศูนย์กลางที่มีคนเข้าออกบ่อยครั้ง

สำหรับการตั้งเมืองหลวงในอดีตนั้น เกือบทุกประเทศมีเหตุผลทางภูมิศาสตร์คล้ายกันคือ พื้นที่ที่ติดกับแหล่งน้ำ ไม่ว่าจะเป็นคลอง แม่น้ำ และทะเล เพื่อให้มีแหล่งน้ำใช้สอยกันในเมือง และเป็นเส้นทางการคมนาคมหลักให้กับเมือง เพื่อการค้าขายและเดินทางไปอื่นได้สะดวก นอกจากนี้ในอดีต ในบางประเทศยังมีปัญหาภายในที่ยังไม่ลงรอยกัน เมืองแต่ละเมืองดีและรุกรานเมืองอื่นกันเอง และยังมีปัญหาการยึดครองจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้การตั้งเมืองหลวงต้องเลือกพื้นที่ที่ต้องปลอดภัย สามารถป้องกันผู้บุกรุกได้ ยกตัวอย่างเช่น กรุงศรีอยุธยาที่มีภูมิศาสตร์เป็นเกาะรอบด้าน ซึ่งความเป็นจริงแล้ว กรุงศรีอยุธยาไม่ได้เป็นเกาะมาก่อน แต่สมเด็จพระเจ้าอู่ทองทรงดำริ

ให้ชุดคูเชื่อมแม่น้ำทั้งสามสาย เพื่อให้เป็นปราการธรรมชาติป้องกันข้าศึก เวลาข้าศึกจะเข้าตีเมืองหลวง ก็ต้องยกทัพทางเรือเท่านั้น

จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านภูมิศาสตร์เป็นปัจจัยหลักในการเลือกเมืองหลวงในสมัยก่อน

4.3.2. ภูมิศาสตร์กับการตั้งเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเริ่มสร้างเมืองหลวงครั้งแรกเมื่อปี 694 ทางตอนเหนือของภูมิภาคอะสุกะ (ภูมิภาคในอดีต) ซึ่งเมืองหลวงแห่งแรกสร้างที่จังหวัดฟูจิواره การสร้างเมืองหลวงดังกล่าวเป็นอิทธิพลที่ได้รับมาจากประเทศจีน โดยวางแผนเมืองหลวงให้คล้ายกับปราสาทฉางอานของประเทศจีน และหลังจากนั้นก็ยังมีเมืองหลวงอื่น ๆ ตามมา เช่น เฮโจเกียว และเฮอันเกียว เป็นต้น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีอดีตเมืองหลวงมากมาย ทั้งในตำนานและหน้าประวัติศาสตร์ นักวิชาการบางคนก็เชื่อว่าญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนเมืองหลวงมากกว่า 20 ครั้ง แต่นักวิชาการบางคนก็เชื่อว่าญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนเมืองหลวงไม่เกิน 10 ครั้ง การเคลื่อนย้ายเมืองหลวงบ่อยครั้งของญี่ปุ่นมีเหตุผลดังนี้

○ แนวคิดเรื่อง 1 จักรพรรดิ 1 พระราชวัง

ความเชื่อดังกล่าวยังไม่มีข้อมูลแน่ชัด ยังเป็นเพียงทฤษฎีที่ยังคลุมเครือ แต่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางว่าประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีพระราชวังมากมาย โดยปัจจุบันค้นพบแล้วมากกว่า 100 แห่ง แต่มีนักวิชาการคาดการณ์ไว้ว่าพระราชวังในญี่ปุ่นอาจมีประมาณ 5,000 แห่ง ซึ่งแนวคิดเรื่อง 1 จักรพรรดิ 1 พระราชวังก็เป็นแนวคิดที่ส่งเสริมกับการคาดการณ์ดังกล่าว เพราะแนวคิดนี้กล่าวว่า หากจักรพรรดิหรือพระราชอาประจําเมืองสิ้นพระชนม์ ข้าราชการในวังหลวงต้องหาทำเลในการสร้างพระราชวังแห่งใหม่ เพื่อไม่ให้เป็นที่อับมงคล เชื่อว่าการทำแบบนี้ จะช่วยให้จักรพรรดิองค์ถัดไปที่ขึ้นมาครองราชย์จะมีอายุยืนนานกว่าองค์ก่อน และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติให้กับจักรพรรดิองค์ใหม่

ทำเลที่ใช้ในการสร้างพระราชวังใหม่ ไม่ต่างกับการหาทำเลในการตั้งเมืองหลวงใหม่ เพราะในอดีต ญี่ปุ่นนับว่าที่ประทับของจักรพรรดิก็คือเมืองหลวง ซึ่งในอดีตทั้งข้อมูลจากวรรณกรรมโคะจิกิ และบันทึกทางประวัติศาสตร์ต่างกล่าวกันว่า

ประเทศญี่ปุ่นมีจักรพรรดิหลายองค์มาก เพราะการพลัดเปลี่ยนกันทางการเมืองหรือการสืบทอดอำนาจต่อกันมา มีทั้งจักรพรรดิในตำนาน และจักรพรรดิที่มีอยู่จริงในหน้าประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุผลเช่นนี้ ทำให้ญี่ปุ่นมีเมืองหลวงในอดีตมากมายไปตามจำนวนของจักรพรรดิ

○ การแสวงหาอำนาจของจักรพรรดิ

ว่ากันว่าจักรพรรดิโชมุ จักรพรรดิองค์ที่ 45 ในช่วงยุคนาระ ได้ย้ายเมืองหลวงหลายต่อหลายครั้งเพราะต้องการแสวงหาอำนาจของเทพเจ้าและพระพุทธเจ้า เนื่องจากจักรพรรดิโชมุขึ้นครองราชย์ตั้งแต่ยังวัยเยาว์ สาเหตุเป็นเพราะจักรพรรดิองค์ก่อนหรือพระบิดาของตนสิ้นพระชนม์ จึงต้องขึ้นครองราชย์แทนด้วยเหตุจำเป็น หลังจากนั้นราชสำนักก็พยายามสร้างเรื่องให้จักรพรรดิเสียหาย เพื่อแย่งชิงบัลลังก์แต่ก็ไม่สำเร็จ แต่จากเหตุการณ์ดังกล่าวก็มีกบฏเกิดขึ้น และมีสงครามปราบกบฏผลคือฝ่ายกบฏพ่ายแพ้ให้กับฝ่ายจักรพรรดิ หลังจากนั้นจักรพรรดิโชมุทรงมีพระราชดำริให้ย้ายเมืองหลวงไปที่ คุนิเคียว และมีการเรียกร้องให้สร้างวัดขึ้นมา โดยมีชื่อว่า โคคุบุจิ มีความหมายว่า วัดเพื่อการปกป้องประเทศโดยเทพผู้พิทักษ์แห่งแสงสีทองทั้งสิ้น หลังจากนั้นก็มีกรย้ายเมืองหลวงอีกหลายครั้ง เพราะจักรพรรดิกลัวเรื่องเลวร้ายจะเกิดขึ้นกับเมืองของพระองค์ จึงพยายามแสวงหาอำนาจแห่งพระเจ้าเป็นเจ้าของให้คุ้มครองตนและเมืองของตน

ภาพจักรพรรดิโชมุ

การเปลี่ยนเมืองหลวงบ่อยครั้งของประเทศญี่ปุ่น ย่อมมีการใช้ปัจจัยทางภูมิศาสตร์โดยการเลือกทำเลในการสร้างเมืองหลวงของญี่ปุ่น ก็ไม่ต่างจากประเทศอื่น ญี่ปุ่นมักเลือกทำเลที่สามารถป้องกันการรุกรานได้ และมักเลือกพื้นที่ที่ใกล้แหล่งน้ำ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน นอกจากนี้ยังใช้แหล่งน้ำเป็นเส้นทางในการคมนาคมอีกด้วย

4.4. อดีตเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่น

จากข้อมูลข้างต้นกล่าวว่าประเทศญี่ปุ่นมีการย้ายเมืองหลวงหลายครั้ง ด้วยเหตุผลหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์ ความเชื่อ และด้านการเมือง โดยอดีตเมืองหลวงมีดังนี้

4.4.1. อดีตเมืองหลวงในตำนาน

- คาซึฮาระ ณ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิจิมมู
เชื่อกันว่าเป็นเมืองหลวงแห่งแรกของประเทศญี่ปุ่น ตั้งอยู่บริเวณตีนเขาอุเนะบิ ปกครองโดยจักรพรรดิจิมมู
- คาซุรากิ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิซุยเซ
- คาตาชิฮะ จังหวัดคาวาชิ ปกครองโดย จักรพรรดิอันเน
- คารุ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิอิโตคุ
- วากิโนะคามิ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิโคโซ
- มุโระ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิโคอัน
- คुरुตะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิโคเร
- คารุ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิโคเก็ง
- อิซาคาฮะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิโคคะ
- ชิกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิชูจิน
- มากิมุโกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิเคโค
- ชิงะ จังหวัดโอมิ ปกครองโดย จักรพรรดิเซมู
- อันโตะ จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิจูโอ
- ไคซึกิ ณ เกาะคิวชู ปกครองโดย จักรพรรดิจูโอ
เชื่อกันว่าอาจมีเมืองหลวง 2 แห่ง เพราะในตำนานกล่าวว่า จักรพรรดิจูโอมีเมืองหลวงที่คิวชูด้วย

4.4.2. เมืองหลวงในประวัติศาสตร์

แบ่งออกเป็น 6 ยุค ดังนี้

4.4.2.1. ยุคโคะฟุน

- ปราสาททากิระ ณ คารุชิมะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิโอจิน
- ปราสาททาคาสึ ณ นานิวะ จังหวัดเซทสึ ปกครองโดย จักรพรรดินินโทกุ
- ปราสาททาคะซากุระ ณ อิวาระ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิริจู
- ปราสาทชิบากากิ ณ ทาจิอิ จังหวัดคาวาจิ ปกครองโดย จักรพรรดิฮันเซ
- ปราสาทโทโฮสึ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิอินเกียว
- ปราสาทอานาโอะ ณ อิโซโนคามิ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิอันโก
- ปราสาทฮาสึเซะ โนะะ มิคาคูริ ณ ซากุไร จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิยูเรียว
- ปราสาทอิวาระ โนะะ มิคารุ ณ ซากุไร จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิเซเน
- ปราสาทซึคาสึ อาสุกะ ยาสึริ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิเคนโซ
- ปราสาทอิโซโนะคามิ อิโรทาคะ ณ เทนริ จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดินินเกิน
- ปราสาทนิมิกิ ณ ซากุไร จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิบาเรสึ
- ปราสาทสึสึกิ ณ เคียวทานาเบะ จังหวัดเกียวโต ปกครองโดย จักรพรรดิเคไท
- ปราสาทโอโตคุนิ ณ จังหวัดนาโงะโอกะ ปกครองโดย จักรพรรดิเคไท
- ปราสาทอิวาระ โนะะ ทามะโอะ ณ ซากุไร จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิเคไท
- ปราสาทมาการิ โนะะ คานาฮาชิ ณ คาซึฮาระ จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิอันคัน
- ปราสาทอิโนะคุมะ โนะะ อิโอรินะ ณ ซากุไร จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิเซ็งกะ

4.4.2.2. ยุคอาสุกะ

- ปราสาทซึคิชิมะ โนะะ คานาฮาชิ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดย จักรพรรดิคิมเม
- ปราสาทคุดาระ โนะ โอยิ ณ โคเรียว จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิบิตตสึ
- ปราสาทอิวะเรเคเบะ ณ ชิกิ จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิโยเม

- ปราสาทกระหาชิ โนะะ ชิบากาคิ ณ ชิกิ จังหวัดนารา ปกครองโดย จักรพรรดิซุซุน
- ปราสาทโทยุระ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดยจักรพรรดิซุยโค
- ปราสาทโอฮาริตะ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดยจักรพรรดิซุยโค
- ปราสาทโอคาโมะโตะ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดยจักรพรรดิโจเม
- ปราสาทอิทาบุคิ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดยจักรพรรดิโคเกียวคุ
- ปราสาทนานิวะ นางาระ ไทโยซากิ ณ จังหวัดโอซาก้า ปกครองโดยจักรพรรดิโคโทคุ
- ปราสาทอิทาบุคิ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดยจักรพรรดิโคโทคุ
- ปราสาทโอคาโมะโตะ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดยจักรพรรดิไซเม
- ปราสาทคิโยมิฮาระ ณ อาสุกะ จังหวัดยามาโตะ ปกครองโดยจักรพรรดิจิโต
- ปราสาทฟูจิวาระ ณ จังหวัดฟูจิวาระ ปกครองโดยจักรพรรดิหมมมู

4.4.2.3. ยุคนารา

- ปราสาทเฮโจ ณ จังหวัดเฮโจ ปกครองโดยจักรพรรดินีเก็มเม
ปราสาทเฮโจมีจักรพรรดินีเก็นโซ และจักรพรรดิโซมุประทับในเวลาต่อมา
- ปราสาทคุนิ ณ จังหวัดคุนิ ปกครองโดยจักรพรรดิโซมุ
- ปราสาทนานิวะ ณ จังหวัดนานิวะ
ไม่ทราบผู้ปกครอง แต่คาดว่าอยู่ในช่วงเดียวกับจักรพรรดิโซมุ
- ปราสาทชิกะระกิ ณ จังหวัดนานิวะ
ไม่ทราบผู้ปกครอง แต่คาดว่าอยู่ในช่วงเดียวกับจักรพรรดิโซมุ
- ปราสาทนากาโอะกะ ณ จังหวัดนากาโอะกะ ปกครองโดยจักรพรรดิกำมมู

4.4.2.4. ยุคเฮอัน

- ปราสาทเฮอัน ณ จังหวัดเฮอัน ปกครองโดยจักรพรรดิกำมมู
ในเวลาต่อมาจักรพรรดิองค์อื่น ๆ ก็ประทับอยู่ที่ปราสาทนี้เช่นกัน
- ปราสาทฟูกุฮาระ ปกครองโดยจักรพรรดิอันโตคุ
คาดว่าอยู่ในจังหวัดฟูกุฮาระ ปัจจุบันจังหวัดนี้ได้หายไปแล้ว

4.4.2.5. ยุคกลางของประเทศญี่ปุ่น

- ปราสาทเฮอัน ณ จังหวัดเฮอัน หรือเกียวโตในปัจจุบัน

4.4.2.6. ยุคปัจจุบัน

- โตเกียว

เมืองหลวงในอดีตของญี่ปุ่น นับจากพระราชวังหรือปราสาทที่สร้างขึ้นในแต่ละสมัย อาจมีบางครั้งที่จักรพรรดิประทับอยู่ที่ปราสาทเดิม เพราะเป็นลูกหลานที่สืบบัลลังก์ต่อ แต่บางครั้งจักรพรรดิก็เปลี่ยนปราสาทประทับในระหว่างที่ครองบัลลังก์อยู่ เพราะอาจถูกกบฏบุกรุก หรือโดนกดดันจากข้าราชการในวังหลวงเอง

4.5. เหตุผลการย้ายเมืองหลวง

เนื่องจากการย้ายเมืองหลวงเป็นเรื่องใหญ่ในราชสำนัก ดังนั้นจึงมีบันทึกการย้ายเมืองหลวงไว้อย่างชัดเจน ซึ่งการย้ายเมืองหลวงที่มีเหตุผลชัดเจน มีดังนี้

เมืองหลวง	ปีที่ย้าย	พื้นที่	เหตุผลการย้ายเมือง
พระราชวังอาสุกะอิตาบุกิ	เมษายน ปี 643	อาสุกะ	ย้ายเพราะพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของจักรพรรดิโคเกียวคุ
นานิวะ นาการะ	14 มิถุนายน ปี 645	-	ย้ายเพราะจักรพรรดิโคโตะกุขึ้นเป็นจักรพรรดิ
พระราชวังอาสุกะ	มกราคม ปี 655	-	ย้ายเพราะพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของจักรพรรดิไซเม
เฮโจเคียว	10 มีนาคม ปี 710	-	ย้ายเพราะคำสั่งของจักรพรรดินีเก็มเม
นางาโอกะเคียว	พฤศจิกายน ปี 784	เขตโอโตคุนิ จังหวัดยามาชิ โระ	ย้ายเพื่อเอาชนะสภาพทางภูมิศาสตร์ของเฮโจเคียว
เฮอันเคียว	22 ตุลาคม ปี 794	เขตคาโตะโนะ โคริ จังหวัดยามาชิ โระ	ย้ายเพราะข้อเสนอของวาเกะโนะคิโยะมาโระ
ฟุคุฮาระเคียว	26 มิถุนายน ปี 1180	เขตโอวาดะ จังหวัดเฮียวโงะ	ย้ายถิ่นฐานเพื่อหนีการกดขี่ของตระกูลไทระ

(ต่อ)

เฮอันเคียว	11 พฤศจิกายน ปี1180	เขตคาโตะโนะ โคริ จังหวัดยา มาชิโระ	เนื่องจากจักรพรรดิเฮเกะล่มสลายจึง ต้องย้ายเมืองหลวงกลับไปเดิม นั่น ก็คือเฮอันเคียว
โตเกียว	13 ตุลาคม ปี 2411	โตเกียว	เนื่องจากการล่มสลายของโชกุน จักรพรรดิจึงเสด็จไปทางตะวันออก และย้ายไปตั้งเมืองหลวงใหม่อีกครั้ง

ความจริงแล้วประเทศญี่ปุ่นมีการย้ายเมืองหลวงหลายครั้ง แต่การย้ายเมืองหลวงในบางครั้งก็ไม่มีการบันทึกไว้อย่างชัดเจน แต่หลักฐานที่ทำให้รู้ว่าญี่ปุ่นย้ายเมืองหลวงหลายครั้งคือปราสาทที่มีอยู่มากในประเทศญี่ปุ่นนั่นเอง

บทที่ 5

5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

5.1 ภูมิศาสตร์และการตั้งเมืองหลวง

จากข้อมูลในบทที่ 4 สรุปได้ว่า ญี่ปุ่นย้ายเมืองหลวงบ่อยครั้ง แต่จังหวัดที่ย้ายไปไม่ได้ห่างไกลกันมาก มักจะวนอยู่ในบริเวณเดิม คือจังหวัดยามาโตะ และนารา ซึ่งในปัจจุบันยามาโตะก็เป็นส่วนหนึ่งกับจังหวัดนารา ดังนั้นจึงอนุมานได้ว่า การย้ายเมืองหลวงไปมานั้น ถ้าเปรียบเทียบกับปัจจุบันคือไม่ได้เปลี่ยนแปลงเมืองเลย เพียงแต่เปลี่ยนสถานที่เท่านั้น

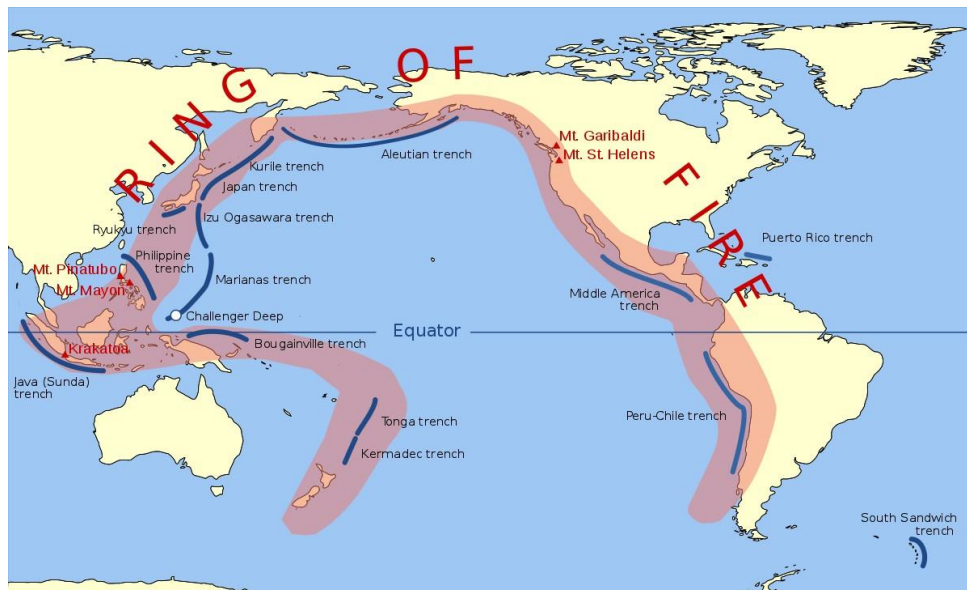

จากแผนที่ด้านบนอาจสรุปได้ว่า จังหวัดยามาโตะและจังหวัดนาราในสมัยก่อน อยู่ใกล้กับบริเวณทะเลเซโตะใน และเป็นจังหวัดที่ไม่ติดทะเล คาดว่าสมัยก่อนอาจมีภัยพิบัติอย่าง สึนามิ ทำให้คนญี่ปุ่นสมัยก่อนพยายามเลือกพื้นที่ที่ไม่ติดทะเล แต่ก็ไม่ไกลเกินไป ซึ่งจังหวัดบริเวณทะเลเซโตะในถือเป็นทางเลือกที่ดี เพราะทะเลเซโตะในถูกห้อมล้อมด้วยเกาะ มีโอกาสที่จะเกิดสึนามิได้ยากกว่าทะเลแปซิฟิกและทะเลญี่ปุ่น แต่แหล่งน้ำแห่งนี้ยังสามารถใช้ในการทำประมงและอุปโภคบริโภคได้

นอกจากนี้ยังมีจังหวัดอื่น ๆ อย่าง โอซาก้า เกียวโต และเฮียวโกะ ที่อยู่ใกล้ ๆ กับจังหวัดนารา ซึ่งก็อยู่ในบริเวณทะเลเซโตะในเช่นเดียวกัน อาจสรุปได้ว่าญี่ปุ่นอาจใช้เหตุผลข้างต้นในการเลือกที่ตั้งเมืองหลวง

5.2 เหตุผลที่ย้ายเมืองหลวงด้านภูมิศาสตร์

ประเทศญี่ปุ่นย้ายเมืองหลวงหลายครั้งด้วยเหตุผลหลายด้านก็จริง แต่สำหรับด้านภูมิศาสตร์ ก็ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอย่างมาก เพราะประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีภูเขาไฟ และตั้งอยู่ในบริเวณร่องลึกที่ทำให้เกิดภัยพิบัติบ่อยครั้ง แต่การประมงก็ยังคงสำคัญกับการดำรงชีวิต จึงต้องหาพื้นที่ที่ปลอดภัยจากภัยพิบัติและยังสามารถทำการประมงได้ ยกตัวอย่างเช่น การย้ายเมืองหลวงของจักรพรรดิจิมมุ จากตอนแรกที่ตั้งเมืองหลวงอยู่บริเวณเกาะคิซุ ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวคือ จังหวัดมียาซากิ ซึ่งจังหวัดดังกล่าวตั้งอยู่ใกล้กับร่อง Ring of fire คาดว่าทำให้พื้นที่นั้นอาจเจอกับภัยพิบัติบ่อยครั้ง ทำให้จักรพรรดิจิมมุต้องเดินทางเพื่อย้ายเมืองหลวงไปทางตะวันออก ซึ่งพื้นที่ที่จักรพรรดิเดินทางไปคือ ทะเลเซโตะใน

ภาพรอยแยก Ring of fire

ทะเลในเป็นพื้นที่ที่ดีเพราะถูกห้อมล้อมด้วยเกาะ 3 เกาะ ภูมิศาสตร์โดยล้อมก็เหมาะแก่การทำประมง และปลอดภัยจากภัยพิบัติ นอกจากนี้ทะเลในเป็นที่ที่ภูมิอากาศเหมาะสมต่อการอาศัยอยู่ ไม่หนาวหรือร้อนเกินไป และฝนตกไม่บ่อยเกินไปอีกด้วย

ภาพทะเลเซโตะใน

5.3 ปัจจัยในการตั้งเมืองหลวงของญี่ปุ่น

ปัจจัยหลักในการตั้งเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่นมีดังนี้

- การสร้างปราสาทเพื่อเฉลิมพระเกียรติให้กับจักรพรรดิองค์ใหม่ที่มาสืบทอดบัลลังก์ต่อ

ในอดีต จักรพรรดิของญี่ปุ่นสำคัญมาก เพราะถือว่าเป็นเชื้อสายจากเทพของญี่ปุ่น ชาวญี่ปุ่นจึงนับถือ และการสร้างปราสาทถือว่าเป็นการสร้างพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ให้เทพจตุอาศัยอยู่

- การตั้งเมืองหลวงเพื่อเป็นศูนย์กลางของประเทศ

การตั้งเมืองหลวง เหตุผลหลักที่หลายประเทศมักใช้คือ การสร้างจุดศูนย์กลางของประเทศ เพื่อใช้สำหรับการเมือง และการค้า เมื่อต่างประเทศเข้ามาค้าขาย ก็มักเข้ามาที่เมืองหลวงเป็นหลัก เมืองหลวงจึงเป็นจุดศูนย์กลางหลาย ๆ อย่าง

- จักรพรรดิถูกรุกราน จึงอพยพย้ายเมืองหนีไปอยู่ที่อื่น

เมื่ออำนาจเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ การแย่งชิงบัลลังก์จึงเกิดขึ้นบ่อยครั้งในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น จักรพรรดิบางองค์ต้องอพยพหนีไปเมืองอื่น และแน่นอนว่าการย้ายไปประทับที่ใหม่ ไม่ต่างจากการย้ายเมืองหลวง เพราะในขณะนั้นญี่ปุ่นนับว่า “ที่ประทับของจักรพรรดิคือเมืองหลวง” ถึงแม้จะไม่ใช่เมืองหลวงอย่างเป็นทางการในบันทึก แต่ถ้ามองในมุมมองของแนวคิดและความเชื่อของคนญี่ปุ่นแล้ว เหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นการตั้งเมืองหลวงใหม่

บรรณานุกรม

- สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย. (2557). *ประวัติศาสตร์*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.th.emb-japan.go.jp/th/japan/history.htm>
- สำนักข่าวกรอง. (2564). *ญี่ปุ่น*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564, จาก https://www.nia.go.th/newsnow/almanac-files/static/pdf/2564/ญี่ปุ่น_2564.pdf
- Japan Travel Editor. (2019). *รู้รอบภูมิศาสตร์ประเทศญี่ปุ่น*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564, จาก <https://allabout-japan.com/th/article/7962/>
- Vichayent1112. (2561). *จักรพรรดิจิมมุ ปฐมกษัตริย์แห่งดินแดนอาทิตย์อุทัย*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564, จาก https://saihistory.blogspot.com/2018/04/blog-post_24.html
- WEB Museum of Japan history. (2011). *遷都変遷年表*. Retrieved 19 march 2022, from <http://www.web-nihonshi.jp/sento-ichiran.html>
- Rekishi Matome. (2016). *日本の都と遷都*. Retrieved 15 march 2022, from http://rekishi-memo.net/heianjidai/miyako_sento.html
- Ponsonby Fane Richard. (1915). *The imperial family of Japan*. N.P.: n.p.
- GBAC. (2015). *History of capitals of Japan*. Retrieved 15 march 2022, from <https://www.gbac123.com/2016/12/24/history-of-capitals-of-japan/>
- Tokyo Metropolitan Government. (2006). *TOKYO'S HISTORY, GEOGRAPHY, AND POPULATION*. Retrieved 15 march 2022, from <https://www.metro.tokyo.lg.jp/ENGLISH/ABOUT/HISTORY/history01.htm>
- Carl Whiting Bishop. (n.d.). *The Historical Geographic of Early Japan*. Retrieved 15 march 2022,

from <https://www.jstor.org/stable/208201?seq=1>

วิชชิม ทราเวล คอร์ปอเรชั่น จำกัด. (2018). *ญี่ปุ่น*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก

<https://www.wishsimtravelthailand.com/16951250/%E0%B8%8D%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%9B%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%99>

Kzy. (2020). *แผนที่ญี่ปุ่น รายชื่อ 8 ภูมิภาคและ 47 จังหวัดของประเทศญี่ปุ่น*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก

<https://www.japankakkoi.com/japan-guide/regions-prefectures-map/>

Izumo City. (n.d.). *History of Izumo*. Retrieved 15 march 2022, from

<https://ancient-japan-izumo.com/history/chapter1>

Manasya. (2563). *แผนที่ภูมิภาคและจังหวัดในประเทศไทยญี่ปุ่น*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก

<https://www.angelstartravel.com/content-detail1.php?id=279>

Go Ayutthaya. (2565). *ประวัติศาสตร์อยุธยา*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก

<https://go.ayutthaya.go.th/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%98%E0%B8%A2%E0%B8%B2/>

Meg Matthias. (n.d.). *How do countries choose their capital cities?*. Retrieved 15 march 2022,

from <https://www.britannica.com/story/how-do-countries-choose-their-capital-cities>

BBC. (2017). Capital cities: How they chosen and what do they represent?. Retrieved 15 march

2022, from <https://www.bbc.com/news/world-42258989>